

Tot un any d'Església

Al llarg del 2016 han estat nombrosos els esdeveniments eclesials. Des de *Catalunya Cristiana* volem oferir als nostres lectors aquells fets més rellevants que setmanalment s'han anat publicant a les nostres pàgines: els viatges apostòlics del Papa a Mèxic, Armènia o Suècia, la

celebració de l'Any de la Misericòrdia, la visita del Sant Pare a l'illa de Lesbos, la canonització de la Mare Teresa de Calcuta o la commemoració de l'Any Ramon Llull.

P 4-5

Primer Nadal sense bombes a Alep

Missa de Nadal a la catedral d'Alep.

P 12

Jaume Camprodon, «in memoriam»

Àngel Almazan

El bisbe Carles Soler i els periodistes Míriam Díez i Àngel Rodríguez recorden el bisbe emèrit de Girona, que ha mort als 90 anys. Ha donat el cos a la ciència.

P 11

Arriben els Reigs Mags carregats d'il·lusió

La nit del 5 de gener és d'aquelles que difícilment s'obliden. Sobretot si els Reis Mags en persona són els qui lliuren en mà els regals als petits. Aquesta és l'experiència dels nens i nenes de l'Hospital de Sant Joan de Déu d'Esplugues de Llobregat i de l'Obra Salesiana de Sant Boi de Llobregat.

P 8-9

En aquest número trobareu el calendari 2017, dedicat a les advocacions marianes dels bisbats catalans

Pensant-ho millor

«Discernir el Cos de Crist»

Ja fa unes setmanes, en aquest mateix espai fixàvem l'atenció en una expressió molt curiosa, inventada pel papa Francesc: «Domesticar el món.» Segons ell, significa «fer, del nostre món, una gran família».

En el mateix capítol cinquè de l'exhortació apostòlica *L'alegria de l'amor*, trobem una altra expressió curiosa del papa Francesc: «Discernir el Cos de Crist.» Potser serà útil que dediquem uns moments a escoltar com ell mateix n'ha explicat el significat. Ho ha fet en parlar de la celebració de l'Eucaristia i del que l'Eucaristia representa si la relacionem amb la construcció d'aquesta «gran família». En concret, s'hi ha referit quan comenta la «situació vergonyosa» de la comunitat de Corint, en la qual Pau havia observat que alguns membres benestants discriminaven els pobres (185).

Heus aquí les seves paraules: «L'Eucaristia exigeix que tots siguem membres de l'únic cos eclesial. El qui s'apropa al Cos i la Sang de Crist no pot, al mateix temps, ofendre aquest mateix Cos provocant escandaloses divisions i discriminacions entre els seus membres. Això és el que significa "discernir" el Cos del Senyor» (186).

A continuació Francesc ha explicat que «discernir el Cos del Senyor» significa reconèixer-lo, amb fe i caritat, tant en els signes sacramentals com en els membres de la comunitat. És un advertiment a les famílies que es tanquen en la seva pròpia comoditat i s'aïllen, i de manera particular a les quals es mostren indiferents davant el sofriment de les famílies pobres i més necessitats del seu entorn.

Així, ell ha escrit que «la celebració eucarística es converteix en una crida constant a obrir les portes de la pròpia família a una major comunió amb els exclosos de la societat i, aleshores sí, celebrar i rebre el sagrament de l'amor eucarístic que ens fa un sol Cos».

Ja ens podem imaginar cap on vol conduir-nos amb la seva reflexió i les conseqüències que en podem treure: «Quan els qui participen en l'Eucaristia prefereixen no mirar els pobres i els qui sofreixen, o permeten diverses formes de divisió, de menyspreu i de desigualtat, l'Eucaristia és rebuda indignament.» És a dir, aquestes persones no han sabut «discernir el Cos del Senyor». No ens farà cap mal aturar-nos a pensar-hi una mica.

Francesc Riu
Missioner de la
Misericòrdia

La setmana en tuits

Papa Francesc @Pontifex_es

Que els ulls se'ns puguin omplir de meravella, com els dels pastors de Betlem, contemplant en l'Infant Jesús el Fill de Déu

Marta Madrenas @MartaMadrenas

Alcalde de Girona

Ha mort el bisbe Camprodon, home fidel al país i a la llengua, compromès amb els més febles, i estimat a Girona pels creients i no creients

Antonio Spadaro @antoniospadaro

Director de «La Civiltà Cattolica»

Martin Scorsese en una entrevista a *Civiltà Cattolica*: «Fer *Silence* en aquest moment de la meua vida ha estat una gràcia»

Elisabetta Piqué @bettapique

Corresponsal de «La Nación» al Vaticà

Que la cúria romana no sigui una burocràcia pretenciosa i apàtica, un lloc d'ambicions i sords antagonismes #Papa

Jordi Llisterra Boix @jllisterri

Director CatalunyaReligió

Avui amb @Obsblanquerna amb J.L. Serrano-Pentinat de la nunciatura de Managua: «A Nicaragua entens més el papa Francesc»

María-Paz López @lopez_mariapaz

Corresponsal de «La Vanguardia» a Berlín

#Breitscheidplatz. Rere la tanca blanca es va encastar el camió, molta tristesa i molt silenci en aquesta zona acordonada

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 8 de gener del 1642: mor Galileo Galilei, físic florentí a qui l'Església ha reconegut les seves posicions.

Zoom

Eduard Brufau

Aquestes festes de Nadal es pot veure al Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró el text més antic que es coneix d'uns *Pastorets*; es tracta d'un manuscrit de l'any 1766 descobert recentment, redactat en llengua castellana i amb acotacions en català. El document forma part de l'exposició «Qui sóc vull contar-vos...», que commemora els cent anys d'*Els Pastorets* de la Sala Cabanyes.

Escollat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda
Coordinador d'Informatius

Sintonia de Nadal

La programació ha estat especialment nadalenca des del 24 de desembre

a les 14.00 fins al 26 a la nit, com tota aquesta setmana. Entre altres propostes, la vigília de Nadal a les 17.00, s'emetien uns *Pastorets* radiofònics enregistrats ja fa uns quants anys per treballadors i col·laboradors de Ràdio Estel. Ha estat la nostra celebració del centenari d'aquesta narració de Folch i Torres. Una edició especial de *Momenti della Canzone Italiana*, amb nades (dia 24, a les 21.00), un espai de cant gregorià nadalenç (diumenge 25, a les 7.30), el *Poema de Nadal* (a les 17.00) i un recull de nades pròpies en el programa *El club del Country* (a les 21.00 també el dia de Nadal) són algunes de les estones compartides el cap de setmana passat.

A més, a banda de les celebracions de l'Eucaristia des de Montserrat (Missa del Gall el dissabte 24, a les 23.30, i el diumenge 25, a les 11.00), el dia de Sant Esteve va estar especialment marcat per les nades, sempre molt presents aquests dies amb diverses versions. I a les 20.00 del mateix dia 26 es va oferir un especial dedicat al conegut músic català Gaietà Renom, molt lligat a l'Orfeó Català i a la sardana.

Editorial

Famílies d'acollida

Com que enguany Nadal i Cap d'Any han caigut en diumenge, el divendres 30 celebrem la festa litúrgica de la Sagrada Família que amb els seus exemples il·lumina les nostres famílies. Una bona ocasió per continuar reflexionant en una modalitat ben actual: les famílies d'acollida, a les quals vam dedicar el Primer Pla del número anterior en un reportatge elaborat pel nostre redactor Joan Andreu Parra. Una de les dades que aporta és que avui a Catalunya 607 famílies alienes (és a dir, sense cap parentiu amb el nen) acullen infants en situació de vulnerabilitat; aquestes famílies estan fent una gran tasca d'acompanyar i acollir fills que no són seus. En l'acolliment, com és lògic, hi ha un plus d'efectivitat de les famílies respecte dels centres.

D'altra banda, *acompanyar* i *acollir* són verbs

que tenen una profunda càrrega cristiana. Acompanyar en la seva etimologia vol dir compartir el pa (la vida, els béns...). S'acompanya des de l'amor gratuït, des del cor, amb molt de realisme. «Jesús, per acompanyar la humanitat es va encarnar», deia Pepe Lozano, consiliari de l'ACO d'Alacant en una conferència recent, i assenyalava un seguit de trets per fer un bon procés d'acompanyament: personalització, sentit grupal (de socialització i comunitari), feina d'equip de referència, integralitat, consciència que hi haurà anades i tornades, llibertat, respecte i igualtat, formació continuada, compromís i visió crítica de les situacions d'injustícia i desigualtat que hi ha al darrere de les persones que acompanyem. El bisbe Sebastià Taltavull en el seu «Nou lllindar» nadalenc, es referia a la casa petita i humil que acollí el naixement

de Jesús: «Déu demana permís per estar entre nosaltres i cerca acolliment. Déu, que és amor, sols ha trobat una establia.» I continuava: «Quan es complica tant l'arribada de refugiats a les nostres terres —és el mateix Jesús que està demanant ser acollit— i la desconfiança creix per tot arreu, hem d'obrir el cor a la novetat d'una nova forma d'acollir.» «Quan a l'Església vivim la senzillesa d'un acolliment fet amb el cor, ens convertim espontàniament en bona notícia, en alegria per a tot el poble.» Actualment a Catalunya hi ha un centenar d'infants de 0 a 6 anys en situació de vulnerabilitat que estan a l'espera d'una família d'acollida. (Més informació: Generalitat de Catalunya. www.gencat.cat/acolliment_familiar, Tel. 934 831 000. Creu Roja. www.acollimentfamiliar.org. Tel. 933 006 565.)

La redacció us proposa

El Papa demana la fi de la guerra a Síria

En la benedicció «Urbi et orbi» invoca la pau al món

P 6

Entrevista a la jurista María Elósegui

Reflexiona sobre la interrelació entre la diversitat religiosa i el dret

P 21

Mor el jesuïta Agustí Vall i Fortuny

Missioner i defensor de la pau i la democràcia

P 17

Testimoniatge de la fecunditat de la fe cristiana

Presentada la col·lecció Clàssics Cristians del Segle XX

P 22

Un nou lllindar

Sebastià Taltavull
Anglada

Bisbe auxiliar de Barcelona
Administrador apostòlic
de Mallorca

Any nou, una nova oportunitat

Quan abans de les festes deiem que «Jesús ve», potser pensàvem que era lluny la seva arribada i no detectàvem la seva proximitat. Ara, després de Nadal i ben al començament de l'any, ens hem de demanar per la dimensió universal de la seva manifestació als creients i no creients, a tota persona de bona voluntat. Posant-nos en camí de retorn a la vida ordinària, haurem de fer el possible per experimentar l'Evangeli viu. Referint-se a la *cultura de la misericòrdia*, el papa Francesc ens diu que aquesta «es va plasmar amb la pregària assídua, amb la dòcil obertura a l'acció de l'Esperit Sant, la familiaritat amb la vida dels sants i l'apropament concret als pobres» (MM 20).

Què vol dir, això? Senzillament que cada dia és una nova oportunitat de viure en cristià de la manera més natural del món. No pensem en coses extraordinàries, sinó en les dimensions normals de la vida. Déu ens acompanya caminant al costat nostre o qui sap si, en certs moments més complicats, ho fa portant-nos en braços o a coll. Necessitem ser molt sensibles a Ell, a les persones, als esdeveniments, i fer l'esforç de descobrir la seva presència amorosa. És així com Déu, el Pare misericordiós, se'ns fa proper i familiar. És el que se'ns havia anunciat sobre Jesús, fent-se tractable, amic, fins al punt de dir «vosaltres sou els meus amics!» (Jn 15,14) Convé estar atents, doncs, al tracte que donem a Jesús i el que ens donem els uns als altres. Acompanyar i deixar-nos acompanyar perquè en la relació d'ajuda aprenguem a discernir quina forma de pensar i d'actuar s'ajusta més a Jesús i a l'estil de vida que proposa a l'Evangeli. És per això que en el nostre caminar diari podem aprendre i molt. Estiguem-hi atents, que d'oportunitats en plouen moltes. Només fixant-nos en les *obres de misericòrdia* veurem la dimensió que pot agafar la nostra generositat, la quantitat de situacions que ens «obliguen» a fer-les. Són gestos —diu el papa Francesc— que saben tocar el cos i l'esperit, la vida de les persones.

Dotze mesos en la vida de l'Església

Miquel Àngel Codina

Oferim als nostres lectors els fets eclesials més rellevants que han tingut lloc durant el 2016, des d'un punt de vista cronològic i que setmanalment s'han anat publicant a les pàgines de *Catalunya Cristiana*.

- **3 de gener.** S'unifiquen les províncies de l'Orde de Predicadors a tot el territori espanyol, en un any en què la família dominicana celebra els 800 anys.
- **5 de gener.** Mor el P. Cebrià Maria Pifarré, monjo de Montserrat.
- **17 de gener.** L'Església celebra la Jornada Mundial de l'Emigrant i el Refugiat.
- **1 de febrer.** Fa 850 anys de la fundació del monestir de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes pels comtes Ermengol VII i Dolça de Foix.
- **2 de febrer.** El papa Francesc clou l'Any de la Vida Consagrada amb una missa al Vaticà.
- **4 de febrer.** El Parlament Europeu reconeix el «genocidi» cristià que el grup terrorista Daesh perpetra a l'Iraq i Síria.
- **8 de febrer.** La basílica de Santa Maria del Pi de Barcelona rehabilita el seu arxiu i l'obre al públic.
- **12 de febrer.** Trobada històrica entre Francesc, Bisbe de Roma, i Ciril, patriarca de Moscou i de totes les Rússies, a l'Havana (Cuba). Tots dos jerarques signen un document conjunt.
- **17 de febrer.** Es presenta a Manresa el

11 D'ABRIL. Vic aplega 450 sacerdots de les deu diòcesis catalanes en una jornada sacerdotal on es ret homenatge al Dr. Josep Torras i Bages, amb motiu dels cent anys de la seva mort.

Agustí Codinach

projecte #Invulnerables, conduït per sor Lucía Caram, per combatre la pobresa infantil.

- **9-11 de març.** Commemoració dels 50 anys de la Caputxinada.
- **18 de març.** Mor Mn. Josep M. Ballarín a Berga, als 96 anys. De la seva extensa obra literària, cal destacar *Mossèn Tronxo* i *Santa*

Maria, pa cada dia.

- **25 de març.** Als 87 anys mor el P. Francesc Tulla, prior de Poblet durant 36 anys.
- **28 de març-9 d'abril.** Les urnes amb les relíquies de santa Teresina de Lisieux i dels seus pares visiten diversos temples i convents de les Carmelites Descalces d'arreu de Catalunya.
- **2 d'abril.** Se celebra el 450è aniversari del naixement de la mística carmelitana santa Maria Magdalena de Pazzi.
- **8 d'abril.** El Vaticà dóna a conèixer l'exhortació postsinodal *Amoris laetitia*, que fa referència a la realitat de les famílies d'avui dia.
- **9 d'abril.** Més de 700 joves de tot Catalunya participen a la Jornada anual de monitors del Moviment de Centres d'Esplai Cristians Catalans-Fundació Pere Tarrés.
- **12 d'abril.** Concedides les Creus de Sant Jordi. Entre els guardonats, la teresiana Victòria Molins i la Fundació Pere Tarrés. El mateix dia, el caputxí Joan Botam rep el premi ICIP Constructors de Pau.
- **17 d'abril.** El Papa visita l'illa de Lesbos per fer costat als refugiats i fer una crida a la comunitat internacional perquè respongui davant d'aquest drama humanitari. L'acompanyen el patriarca Bartomeu I i l'arquebisbe Jeroni II.
- **20 d'abril.** Mor el periodista

Josep Maria Puigjaner, col·laborador de *Catalunya Cristiana*.

- **27 d'abril.** Montserrat celebra, dins de l'Any de la Misericòrdia, la festa de la patrona de Catalunya. El mateix dia, el Papa declara venerable la barcelonina Montse Grases.
- **2 de maig.** Els premis Crítica Serra d'Or celebren el 50è aniversari.
- **3 de maig.** Els bisbes espanyols publiquen un document on qualifiquen de pecat la pirateria cultural.
- **7 de maig.** El papa Francesc rep el premi Carlemany al Vaticà.
- **11 de maig.** Cinquanta anys de la manifestació de capellans contra la tortura.
- **19 de maig.** Mor el franciscà Francesc Gamissans, col·laborador de *Catalunya Cristiana* i traductor de les obres de sant Francesc d'Assís i santa Clara al català, als 87 anys.
- **22 de maig.** Es commemoren els 190 anys de la fundació de la congregació de les Germanes Carmelites de la Caritat de Vedruna.
- **29 de maig.** Dins de l'Any de la Misericòrdia, se celebra el Jubileu dels diaques a Roma.
- **8 de juny.** Mons. Joan Josep Omella, en la seva intervenció a Barcelona Tribuna, insta el món empresarial a posar l'economia al servei de la persona.
- **14 de juny.** Cinquena edició de La nit de Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*, presentada per la teresiana Victòria

12-17 DE FEBRER. Sota el lema «Missioner de misericòrdia i de pau», el Sant Pare visita Mèxic. En el seu 12è viatge apostòlic internacional, Francesc posa en relleu la gran importància de les comunitats indígenes.

Agustí Codinach

21 DE MAIG. Celebració del Jubileu de la Misericòrdia amb els més pobres de Barcelona a la basílica de la Mercè, organitzada per les Germanetes i els Germanets de l'Anyell. Presideix l'arquebisbe de Barcelona, Mons. Joan Josep Omella.

Molins i el meteoròleg Tomàs Molina.

- **22 de juny.** El Papa concedeix el títol i la dignitat de basílica menor al santuari del Sant Crist de Balaguer.
- **24 de juny.** Stella Maris, el centre d'acollida de l'Apostolat del Mar a Barcelona, rep a Manila (Filipines) un premi internacional.
- **24-26 de juny.** El papa Francesc visita Armènia. Un viatge marcat pel diàleg ecumènic amb l'Església ortodoxa armènia, per l'esforç per pacificar la regió i la condemna al genocidi armeni.
- **29 de juny.** El papa emèrit Benet XVI commemora el 65è aniversari de la seva ordenació sacerdotal al Vaticà, juntament amb el papa Francesc.
- **11-13 de juliol.** A petició de l'Associació Bíblica de Catalunya, els bisbes catalans, aplegats a Salardú, institueixen el Diumenge de la Paraula el primer diumenge d'Advent.
- **26-31 de juliol.** Dos milions de joves viuen a Cracòvia la Jornada Mundial de la Joventut. El Sant Pare, que presideix els actes, encoratja els joves a ser instruments de misericòrdia.
- **31 de juliol.** Cloenda del primer Any Jubilar dedicat als pelegrins del Camí Ignasià, des de Loiola fins a Manresa.
- **4 d'agost.** El Papa peregrina a la Porciúncula amb motiu del vuitè centenari del Perdó d'Assís.
- **12 d'agost.** La residència Santa Teresa Jornet d'Aitona celebra 125 anys.
- **17 d'agost.** El Papa culmina la reforma de la Cúria amb la creació del dicasteri per als Laics, la Família i la Vida.

- **2 de setembre.** Isabel Solà, religiosa de Jesús-Maria, de 51 anys, és assassinada a Port-au-Prince (Haití).
- **3 de setembre.** Celebració del centenari de la coronació canònica de la Mare de Déu de Queralt.
- **8 de setembre.** Mons. Sebastià Taltavull, bisbe auxiliar de Barcelona, nou administrador apostòlic de Mallorca.
- **18-20 de setembre.** La Trobada Internacional de Pregària per la Pau, organitzada per la Comunitat de Sant'Egidio, celebra la 30ena edició. Sota el lema «Set de pau, religions i cultures en diàleg», va tenir lloc a Assís.
- **22 de setembre.** Mons. Carles Soler, bisbe emèrit de Girona, celebra 25 anys de bisbe.

- **23 de setembre.** Concessió de la Medalla d'Or de la Universitat de Barcelona al P. Hilari Ragner, monjo de Montserrat i historiador.
- **26 de setembre.** L'Església colombiana reafirma el compromís de treballar per la reconciliació.
- **30 de setembre-2 d'octubre.** Visita del Sant Pare a Geòrgia i l'Azerbaidjan. Va fer una crida per superar els conflictes a la regió del Caucas.
- **1 d'octubre.** Cinquanta anys de l'aparició del primer número de la revista *Documents d'Església*, que avui encara s'edita.
- **2 d'octubre.** Festa de la Verge Blanca de l'Acadèmia, on es commemoren els 70 anys com a patrona de Lleida.

4 DE SETEMBRE. El papa Francesc canonitza la mare Teresa de Calcuta. La fundadora de les Missioneres de la Caritat va ser un model d'amor a Déu i als pobres.

- **6 d'octubre.** La Universitat Ramon Llull celebra els 25 anys de la seva fundació i alhora inaugura el nou curs acadèmic a la Casa Llotja de Mar de Barcelona.
- **8 d'octubre.** La X Trobada de Grups d'estil Taizé a Catalunya té lloc a la catedral de Santa Maria d'Urgell.
- **15 d'octubre.** El P. Arturo Sosa, veneçolà de 67 anys, nou superior de la Companyia de Jesús.
- **22 d'octubre.** Tarragona acull la tercera Trobada de Càritas Catalunya amb el lema «Transformem la societat des de la misericòrdia».
- **25 d'octubre.** Nova versió de la Litúrgia de les Hores en català.
- **28 d'octubre.** Rehabilitació del Sant Sepulcre i s'obre al públic per primera vegada en 500 anys. Entesa històrica entre les tres confessions cristianes que el custodien.
- **31 d'octubre-1 de novembre.** El papa Francesc viatja a Suècia amb motiu dels 500 anys de la Reforma luterana.
- **15-30 de novembre.** La Generalitat de Catalunya organitza la XIII Mostra de Cinema Espiritual de Catalunya. Uns 5.000 espectadors assisteixen a les projeccions.
- **16 de novembre.** Ajuda a l'Església Necessitada presenta a Barcelona l'Informe de Llibertat Religiosa al Món 2016, amb xifres preocupants.
- **16-18 de novembre.** Congrés de clausura de l'Any Ramon Llull a Barcelona.
- **20 de novembre.** El Sant Pare publica la carta apostòlica *Misericòrdia et misera* com a punt final de l'Any de la Misericòrdia.
- **21-27 de novembre.** L'Església de Catalunya celebra la Setmana de la Bíblia amb el lema «La teva Paraula és llum dels meus passos».
- **26 de novembre.** Mor Peter-Hans Kolvenbach, superior general dels Jesuïtes durant més de 24 anys.
- **27 de novembre.** Solemne cloenda de l'Any Ramon Llull a Mallorca.
- **3 de desembre.** Imposició del pal·li a Mons. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, de mans del nunci Renzo Fratini, a la catedral de Barcelona.
- **12 de desembre.** Mor el prelat de l'Opus Dei, Mons. Javier Echevarría.
- **17 de desembre.** El papa Francesc fa 80 anys. *Catalunya Cristiana* felicita el Pontífex amb vuitanta bons desitjos de catalans i catalanes.
- **26 de desembre.** Fa un any que Mons. Joan Josep Omella va prendre possessió com a arquebisbe de Barcelona. Per aquest motiu, concedeix una entrevista a Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*. El mateix dia, mor Mons. Jaume Camprodon, bisbe emèrit de Girona, als 90 anys.

El Papa demana la fi de la guerra a Síria

En la benedicció «Urbi et orbi» invoca la pau al món

AICA

Ciutat del Vaticà

Durant la tradicional benedicció *Urbi et orbi*, el papa Francesc va demanar el final de la guerra a Síria. També va invocar la «pau a al terra» anunciada pels àngels en el naixement de Crist, desitjant «unitat i concòrdia». Francesc es va referir a la «martiritzada Síria, on massa sang ha estat vessada» i «sobretot a la ciutat d'Alep». Per això, va manifestar la necessitat urgent d'assistència i consol a la població civil, respectant el dret humanitari: «És hora que les armes callin definitivament i la comunitat internacional es comprometi activament perquè s'assoleixi una solució negociable i es restableixi la convivència civil al país.»

El Bisbe de Roma va demanar a israelians i palestins «valentia i determinació» per escriure una nova pàgina de la història amb «la voluntat de construir conjuntament un futur de comprensió i harmonia recíproca»; va desitjar «unitat i concòrdia» per a l'Iraq, Líbia i el Iemen, «on les poblacions pateixen la guerra i accions terroristes brutals», i va fer una crida per minvar les tensions a la península coreana.

El Pontífex va considerar «urgent una voluntat comuna per dur alleujament a al població i posar en pràctica els compromisos assumits» a Ucraïna oriental. Va recordar el «terrorisme fonamentalista» que explota els infants per «perpetrar l'horror i la mort» a Nigèria, i va demanar la pau per al Sudan del Sud i la República Democràtica del Congo.

«Concòrdia per al benvolgut poble colombià, que vol complir un nou i valent camí de diàleg i de reconciliació», va suplicar el Papa, i va desitjar valentia a Veneçuela per fer les passes que posin fi a les tensions i que permetin edificar un futur d'esperança.

Va esmentar també els qui han perdut un ésser estimat en actes de terrorisme «que han sembrat por i mort en el cor de tants països i ciutats». Així, va invocar la pau per a ells «no de paraula, sinó eficaç i concreta», posant èmfasi en «els nostres germans i germanes que estan abandonats i exclosos, que pateixen fam i els que són víctimes de la violència».

Com és habitual, Francesc va recordar els «desplaçats, migrants, refugiats i els que avui són objecte de tràfic de persones», i va lamentar el patiment de molts pobles «per les ambicions econòmiques d'uns pocs i l'avarícia voraç del déu diner que porta a l'esclavitud». Finalment, va tenir paraules per als «marcats pel malestar social i econòmic, i pels que pateixen les conseqüències de terratrèmols o altres catàstrofes naturals». En aquest Nadal va beneir especialment els infants, «sobretot els privats de l'alegria de la infància a causa de la fam, de les guerres i de l'egoisme dels adults».

Deixar-nos interpel·lar

En la missa que va celebrar el 24 de desembre, a la basílica de Sant Pere, el Papa va exhortar a deixar-nos interpel·lar «per l'Infant al pessebre», especialment per aquells «nens que avui no estan estirats al bressol ni són acarats per l'afecte d'una mare ni d'un pare, sinó que es troben als pessebres bruts on es devora la seva dignitat». Francesc va convidar a celebrar «el veritable Nadal» contemplant «la senzillesa fràgil d'un infant recent nascut, la dolçor de veure'l ajagut, la tendresa dels bolquers que el cobreixen. Allí hi ha Déu».

«L'Infant que neix ens interpel·la: ens crida a deixar els enganys de l'efímer per anar a l'essencial, a renunciar a les nostres pretensions insaciabls, a abandonar les insatisfaccions per-

PAPA FRANCESC

«El Nadal té sobretot un regust d'esperança perquè la llum de Déu resplendeix»

manents i la tristesa davant qualsevol cosa que sempre ens faltará», va afirmar. Segons el Pontífex, «el Nadal té sobretot un regust d'esperança perquè, malgrat les nostres tenebres, la llum de Déu resplendeix». «La seva llum suau no fa por; Déu, enamorat de nosaltres, ens atreu amb la tendresa, naixent pobre i fràgil enmig nostre,

com un més. Deixem-nos tocar per la tendresa que salva.»

D'altra banda, Francesc va visitar Benet XVI el 23 de desembre per saludar-lo. Així, el Pontífex argentí va tenir el gest de felicitar el Papa emèrit per Nadal com una tradició del seu pontificat. L'última trobada entre tots dos va ser durant el consistori en què Francesc el va visitar acompanyat dels nous cardenals creats el 19 de novembre. A més, el 17 de desembre, amb motiu de l'aniversari de Francesc, Benet XVI li va trucar per telèfon per felicitar-lo pels seus 80 anys i li va enviar tres regals que, segons el Vaticà, són «símbols molt personals i significatius per a tots dos». Recentment, en un llibre de format entrevista, Benet XVI ha definit la seva relació amb Francesc com a «meravellosament paterna i fraterna».

Església en sortida

El manament més gran

«Un saduceu va preguntar a Jesús per provar-lo: "Mestre, quin és el manament més gran de la Llei?" Jesús li digué: "Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb tot el pensament. Aquest manament és el més gran i el primer. El segon li és semblant: Estima els altres com a tu mateix"» (Mt 22, 36-39).

La gran novetat de Jesús és posar junts aquests dos manaments que són complementaris, tots dos són com les dues cares de la mateixa medalla: amor a Déu i amor als altres. No podem estimar Déu si no estimem el pròxim, ni el pròxim si no estimem Déu. És el mateix i únic amor en dues vessants.

El papa Francesc fa l'exegesi d'aquest text de Mateu, d'una manera senzilla i magistral: enmig de l'espessa

selva de preceptes i lleis que els fariseus i els mestres de la Llei havien extret de la Bíblia, Jesús obre una escletxa que permet de distingir dos rostres: el del Pare i el del germà. No ens dona dues fórmules afegides a tantes altres o dos preceptes més: ens dona dos rostres. Millor encara, ens dona un sol rostre, el de Déu Pare, que es reflecteix en moltes persones. Perquè el rostre dels germans, especialment els més petits, fràgils, indefensos i necessitats, presenten la mateixa imatge de Déu.

No es podia dir d'una manera més bonica! Cadascú s'hauria de preguntar, quan troba un d'aquests germans, si és capaç de reconèixer-hi el rostre de Déu.

Val la pena edificar la pròpia vida segons el criteri que Jesús ens va lliurar, en donar-nos el manament més gran.

Josep
Maria
Massana

Francesc recorda els màrtirs d'avui

En la festa de Sant Esteve reflexiona sobre la persecució als cristians

Redacció

Ciutat del Vaticà

El Papa va sortir el dilluns 26 de desembre a la finestra del seu estudi del palau apostòlic per resar l'Àngelus amb els pelegrins congregats a la plaça de Sant Pere. Recordant sant Esteve, primer màrtir de l'Església, Francesc va subratllar que avui dia hi ha més màrtirs que en els primers segles del cristianisme.

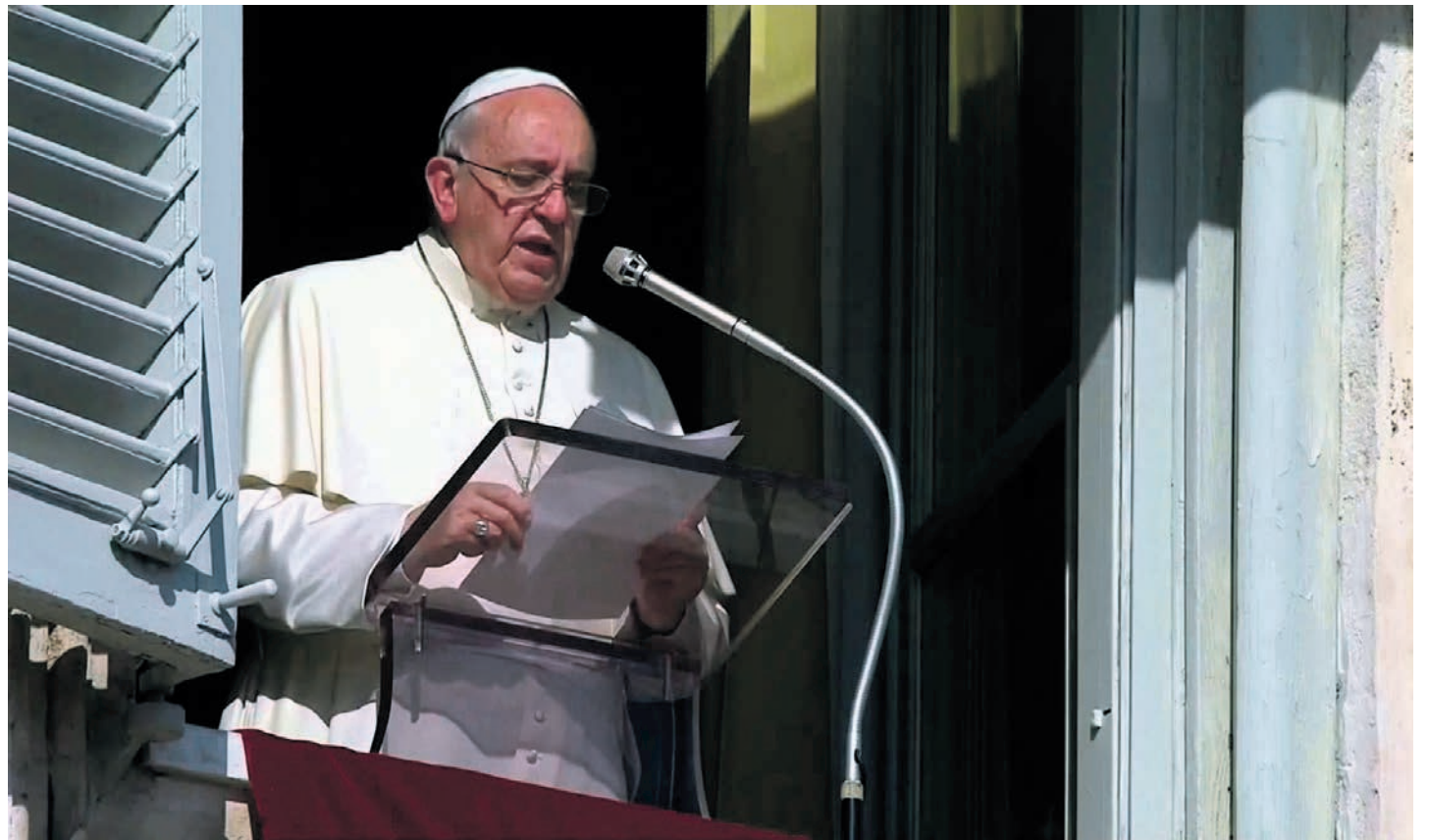
«Per què el món persegueix els cristians?», es va preguntar el Pontífex. I responia: «Per la mateixa raó per la qual van odiar Jesús, perquè Ell va portar la llum de Déu i el món prefereix les tenebres per amagar-hi les obres malignes.»

Francesc va començar explicant que «el testimoni gloriós del martiri cristià» continua present en la història de l'Església «des d'Esteve fins als nostres dies». Y va subratllar que «també avui l'Església, per donar testimoni de la llum i la veritat, pateix en diferents llocs persecucions molt dures, fins a la prova suprema del martiri».

«Quants germans i germanes en la fe pateixen injustícies, violència i són odiats a causa de Jesús!», va exclamar el Papa. Per això, va demanar als fidels que recordin els que pateixen persecucions, «estem a prop seu amb el nostre afecte, la nostra pregària i també el nostre plor».

Finalment, va demanar a la Verge Maria, «Mare de Déu i Reina dels màrtirs» que «ens guiï i ens sostingui sempre en el nostre camí en el seguiment de Jesucrist, que contemplem a la cova del pessebre i que és el testimoni fidel de Déu Pare».

Després de resar l'Àngelus, el Bisbe de Roma va expressar el seu condol i proximitat «al poble rus» per l'accident de l'avió militar que es va

estavellar el diumenge 25 de desembre al mar Negre, amb 92 passatgers a bord.

D'altra banda, el Consell Pontifici Cor Unum informa que aquest Nadal el Papa ha lliurat la primera part d'ajudes per a la crisi humanitària a Ucraïna.

Es tracta d'una quantitat de gairebé sis milions d'euros, dels dotze ja recaptats, destinada a més de dos milions de beneficiaris sense distinció de religió, confessió o origen ètnic, en particular a les regions de Donetsk i Lugansk, Zaporizhia, Kharkiv i Dnipropetrovsk.

Després de la colecta extraordinària feta pel Papa el 24 d'abril del 2016 a les Esglésies d'Europa a favor de les poblacions afectades pel conflicte, el Vaticà, a través del Consell Pontifici Cor Unum,

PAPA FRANCESC

«Quants germans i germanes en la fe pateixen injustícies, violència i són odiats a causa de Jesús!»

ha coordinat la formació d'un comitè tècnic sobre el terreny, presidit per Mons. Ene Sobilo, bisbe auxiliar de Kharkiv-Zaporizhia, que opera en contacte amb el nunci apostòlic a Ucraïna.

Des del començament de la seva activitat, el mes de juliol, ha seleccionat i avaluat els projectes d'ajuda presentats per les organitzacions de caritat cristiana i per organismes internacionals. La Comissió procedirà a finançar 20 projectes a gran escala i 39 iniciatives de solidaritat. La quantitat es distribuirà en col·laboració amb la nunciatura apostòlica per sostenir les obres d'assistència en els àmbits d'alimentació, habitatge, medicina i higiene.

Reformar la Cúria conforme a la seva finalitat

AICA / Ciutat del Vaticà

«Fer que la Cúria sigui més conforme a la seva finalitat.» Així va sintetitzar el papa Francesc la reforma que porta endavant a la Cúria romana, en el discurs que va dirigir als membres de la Cúria, els seus col·laboradors i familiars en la tradicional trobada de Nadal. El Pontífex va enumerar dotze criteris que guien el procés de canvi que s'està portant a terme i va assenyalar que la reforma de la Cúria romana «no és cap maquillatge. No es tracta de cap cirurgia plàstica per amagar les arrugues. Perquè a l'Església no hem de témer les arrugues, sinó les taques».

Després de recordar que a les trobades anteriors, el 2014 i 2015, n'havia considerat algunes «malalties» i donat una mena de catàleg de les virtuts necessàries que ha de tenir qui presta servei a la Cúria, Francesc

va explicar: «Calia parlar de malalties i de cures perquè cada operació, perquè tingui èxit, ha d'estar precedida per uns diagnòstics profunds, bones anàlisis i ha de ser acompanyada i seguida per prescripcions exactes.» «La reforma serà eficaç només i únicament si la posem en pràctica amb homes renovats i no simplement amb homes "nous". No n'hi ha prou de canviar el personal, sinó que cal portar els membres de la Cúria a renovar-se espiritualment, humanament i professionalment. La reforma no s'executa amb el canvi de les persones, sinó amb la conversió de les persones. Cal també i sobretot, una conversió i una purificació permanent. Sense un canvi de mentalitat, l'esforç funcional resultaria en va», va afegir. Francesc va considerar «normal» i «saludable» que sorgeixin dificultats en un procés de reforma. Va esmentar tres tipus de «resistències»: unes «d'obertes»,

que neixen de la bona voluntat i del diàleg sincer; altres «d'amagades», que neixen dels «cors atemorits i petrificats» que s'alimenten de les «paraules buides del gatopardisme espiritual»; i la resta, «de resistències malèvols», que germinen en «ments distorsionades i que es presenten quan el dimoni inspira intencions dolentes». Tot i això, va afirmar que totes són necessàries, «mereixen ser escoltades i animades a expressar-se». Perquè la manca de reacció «és un signe de mort!» És més, va sostenir que les reaccions demostren que el procés de reforma és delicat, que ha de ser viscut amb «fidelitat a allò essencial», «valentia evangèlica», «saviesa eclesial», amb escolta atenta, acció tenaç, decisions fermes, passos concrets cap endavant i «també passos enrere», amb «obediència incondicionada», amb potestat responsable, amb «molta pregària» i «humilitat profunda».

Una dona, al capdavant dels Museus Vaticans

AICA / Ciutat del Vaticà

El Papa ha nomenat directora dels Museus Vaticans Barbara Jatta, que n'era fins ara la vicedirectora. La Dra. Jatta succeeix en el càrrec Antonio Paolucci, que era director dels Museus Vaticans des del 2007. Barbara Jatta va néixer a Roma el 1962. És llicenciada en Lletres i té un diploma d'arxivística per l'Escola Vaticana de Paleografia, Diplomàtica i Arxivística. Està especialitzada en Història de l'Art i ha donat classes d'Història de la Gràfica i de les Tècniques d'Incisió. Ha publicat articles, recensions i catàlegs d'exposicions especialitzades. Des del 1994 és professora a la Universitat de Nàpols.

Barcelona

La nit més esperada de l'any

Arriben els Reis Mags carregats de tones d'il·lusió

Rosa María Jané Chueca
Redacció

Una de les millors coses que pot passar-li a un nen malalt és que la nit de Reis estigui ingressat a l'Hospital Sant Joan de Déu d'Esplugues de Llobregat. Així ho constata any rere any Tina Parayre, cap de voluntaris de l'Hospital de Sant Joan de Déu, que ens explica que «els nostres nens tenen el gran privilegi de veure els Reis Mags en persona perquè Melcior, Gaspar i Baltasar visiten el nostre hospital i els donen personalment els regals». L'any passat l'hospital va repartir regals a uns 800 nens. Cada nen va rebre una bossa amb uns 5 o 6 regals, personalitzats, per estrenar.

Tots els nens que estan ingressats a l'hospital, tots els que són a urgències quan arriben Ses Majestats i tots els nens crònics o amb malalties de llarga durada que es tracten al centre hospitalari reben la visita dels Reis. Un per un, ja sigui a l'habitació o a l'auditori de l'hospital, els nens i les nenes (fins als 18 anys) reben regals.

«L'arribada dels Reis marca», comenta Tina, «i tots procuren portar-se millor del que és habitual. Estan molt nerviosos i excitats, però en positiu, perquè se saben privilegiats. Un dia de festa ningú no vol ser a l'hospital, però la nit de Reis és especial, és la nit en què val la pena estar ingressat».

Melcior, Gaspar i Baltasar arriben a l'hospital amb el protocol d'una gran personalitat. Hi arriben amb cotxes oficials, escortats per la Guàrdia Urbana amb les sirenes. Fan la gran entrada i són rebuts per la junta de govern de l'hospital.

«Cada any m'emocio i els ulls se'm neguen», reconeix Parayre, «perquè quan arriben els Reis els nens senten les sirenes des de lluny, veuen els llums... si mires la nostra façana, totes les finestres estan il·luminades i veus tots els nassets enganxats al vidre. És una imatge espectacular!»

Els petits pacients escriuen les cartes als Reis, i com qualsevol altre nen demanen regals, joguets... «però és cert que un nen malalt és més sensible a les situacions dels altres», comenta Tina Parayre, «recordo l'any passat que un nen va demanar una cadira còmoda perquè a la seva mare no li fes mal l'esquena... També demanen guarir-se, tornar aviat a casa, demanen coses per als metges, per a les infermeres...».

Els Reis sempre l'encerten gràcies a la tasca de moltíssims patges que ja des del setembre comencen a preparar aquesta campanya. Així, quan Ses Majestats arriben ja està tot preparat... L'únic que Melcior, Gaspar i Baltasar no porten és carbó. «Els nostres nens no necessiten carbó», assegura la cap de voluntaris de Sant Joan de Déu; «ells ens ensenyen a nosaltres, els adults, a comportar-nos,

Arribada dels Reis a l'hospital de Sant Joan de Déu.

TINA PARAYRE
«Fem l'impossible perquè aquests nens se sentin molt estimats, ells i les famílies»

VERÓNICA MÉRIDA
«Algun nen ha desitjat que aquella nit de Reis tots els nens del món tinguin un detall»

quan s'ha de passar per situacions difícils. Aquí, a l'hospital, he après que signifiquen les paraules de l'Evangeli "si no torneu a ser com els infants, no entrareu pas al Regne del cel". Els nens, d'una manera innata, tenen la capacitat de sentir-se dependents, es reconeixen vulnerables i són capaços de viure aquestes situacions tan dures de malaltia si tenen el dolor controlat, si tenen l'entorn adequat, si confien en nosaltres i tenen la dimensió afectiva assegurada. Els nens viuen amb alegria situacions que per a un adult serien insuportables. Ens donen unes lliçons impressionants... per això els Reis no els porten carbó, els porten esperança, il·lusió, força...».

Una nit en què la tristesa es podria intensificar, l'hospital de Sant Joan de Déu es converteix en una festa, no només per al nen sinó també per a la família. «Fem l'impossible perquè aquests nens se sentin molt estimats, ells i les seves famílies, que notin que el que els passa ens importa i molt.

Ho fem tot per guarir-los, per tenir-ne cura i perquè aquest hospital sigui un lloc on el nen hi vingui content», subratlla Tina.

La veritat és que és una nit de moltes emocions i per als petits i les seves famílies és un record inesborrable. Com indica Parayre, «les famílies no ho

El rei Melcior, amb les bosses de regals per repartir a Sant Boi de Llobregat.

Església a Catalunya

obliden mai i elles també es converteixen en patges els anys següents. El que han viscut és tan gran, que durant anys col·laboren perquè altres nens visquin la mateixa experiència que el seu fill». Igualment els pacients més grans viuen aquesta nit com una cosa especialíssima: «Ho viuen com si fossin nens petits i els ajuda moltíssim perquè tornen a recuperar la il·lusió de la infància. Si per a un nen és difícil ser a l'hospital, per a un adolescent encara ho és més. S'emocionen i moltes vegades ploren. Això és una meravella», assegura la cap de voluntaris de Sant Joan de Déu.

L'Hospital de Sant Joan de Déu és una festa el 5 de gener. L'auditori s'omple de gom a gom i des de les 18.00 hi ha un festival per ambientar-lo, a més d'un cor *rociero* i diverses *tunes* que recorren les plantes del centre cantant nades... tothom s'hi implica: voluntaris, personal administratiu, metges, infermeres... ningú no es vol perdre aquesta nit que deixa records per sempre. Demanem a la Tina que comparteixi un d'aquests records. I ens deixa sense paraules i amb el cor encongit: «Recordo una nena que estava molt malament, fins i tot els pares, al començament, no volien que els Reis entressin a l'habitació. Finalment van decidir que sí, que hi entressin. Crec que aquella nena estava esperant que arribessin els Reis. A la cara se li va dibuixar un gran somriure, va poder parlar amb els Reis i ells li van donar un regal. La nena va estar molt contenta i amb aquesta felicitat se'n va anar amb ells, amb aquesta felicitat se'n va anar al cel. Això ens va commoure profundament. Si la família és creient, és un record meravellós, fins i tot enmig del dolor insuportable.»

«Cap infant sense joguina»

Des de fa 30 anys l'Obra Salesiana de Sant Boi de Llobregat organitza la campanya de Reis «Cap infant sense joguina», ens explica Verónica

«Cridats a ser comunitat»

Equip de Comunicació Càritas Urgell

La Campanya de Nadal 2016 que Càritas d'Urgell va posar en marxa l'1 de desembre és una campanya de sensibilització en valors que té per objecte reforçar i reflectir la identitat i la missió de Càritas entre els seus agents i el conjunt de la comunitat cristiana, com a plataforma per incidir i sensibilitzar la societat.

Normalment, el Nadal és un període d'il·lusions i alegria entre els més petits. Però no tots els nens i nenes poden celebrar aquestes dates com els agradaria. Càritas d'Urgell engega una acció de recollida de joguines per aconseguir que aquest Nadal sigui inoblidable per a tots els infants.

Perquè aquest Nadal 2016, a Càritas d'Urgell, volem teixir xarxa, fer comunitat, sumar esforços per millorar el treball, els somnis, fer comunió amb els altres... Tot plegat és la clau que ens permet entrar en un altre món possible on flueixin corrents d'amor, justícia i fraternitat,

que transformin i alimentin l'esperança de les persones. «Cridats a ser comunitat» és la nostra proposta per aquest Nadal, just en aquest temps en què cal tant rescatar la necessitat de saber-nos comunitat de germans en la fe.

Estimar i viure la justícia es fa possible des de la comunitat, des del fer xarxa amb altres; som cridats a aprendre a viure en comú, a conviure en pau, a fer possible la justícia, la fraternitat entre nosaltres, entre totes les persones que vivim en aquesta casa comuna, la Mare Terra que ens acull a tots.

Buscar l'equilibri, la sostenibilitat en la nostra relació amb les persones, més enllà de la seva diversitat, procedència, història personal, ideologia o credo, i en la nostra relació amb la resta del planeta, és el repte que com a humanitat tenim per restaurar la nostra dignitat comuna d'éssers humans que tenen a les mans la cura de la creació.

La Campanya de Nadal de Càritas d'Urgell està teixint xarxa: actualment més de 10 poblacions de tot el bisbat s'hi han implicat, aglutinant

més de 25 associacions, entitats, clubs esportius, etc. Fins ara s'hi han dut a terme diverses accions, com recollida i neteja de joguines, participació en fires i mercats de Nadal i moltes altres manualitats, on també es poden fer aportacions econòmiques. Tot hi ajuda per crear comunitat en tots els participants de la Campanya.

Mans Unides serà l'encarregada de recollir tots els donatius aportats a la Campanya de Nadal de Càritas d'Urgell per destinar-los al Programa de Protecció de Drets Humans de Joves Beduïns, ubicat a Haifa (Israel).

Alguns participants ens han volgut deixar el seu testimoni viscut arran d'aquesta Campanya. Com el Joan, que ens diu: «Poder col·laborar en un projecte que fa feliç un nen/a, no té preu.» O la Lluïsa: «És la primera vegada que realitzem una campanya amb joguines a la nostra població i, per a l'any vinent, ja hi ha més associacions que ens han dit de fer-ho conjuntament.» I també en Jordi: «Que Càritas i Mans Unides treballin per un fi comú és molt important.»

Mérida, responsable de la campanya d'enguany, «amb la intenció d'apostar per una societat igualitària, solidària i on les persones són el més important».

Gràcies a l'esforç de més d'un centenar de voluntaris, de la col·laboració d'empreses i de padrins i padrines «que ens permeten donar qualitat a la campanya», les il·lusions dels petits es fan realitat. Els nens que reben la visita dels Reis a casa pertanyen «a famílies derivades de serveis socials o institucions socials amb recursos econòmics baixos perquè els seus fills i filles puguin viure aquella nit màgica», subratlla Verónica. Aquests nens i nenes, «tenen els mateixos desitjos que qualsevol altre nen, potser destacaríem la prioritització dels regals de necessitat (material escolar, roba d'abric...), però també demanen moltes joguines. Algun nen ha desitjat que tots els nens del món aquella nit de Reis tinguin un detall, perquè els fa molta il·lusió. O, fins i tot, demanen als Reis regals per als seus familiars més propers».

La nit del 5 de gener, una vegada acabada la cavalcada del poble, un patge i un Rei «porten a les cases dels nens tots els desitjos escrits a les cartes en forma de regals», explica Verónica Mérida. Tant les famílies com els nens viuen aquesta nit «plena d'il·lusió per l'entusiasme que desprenen els nens a l'hora d'obrir

els regals i perquè poden viure un moment familiar molt especial», comenta la responsable de la campanya, «els voluntaris viuen aquesta experiència amb moltes ganes, il·lusió i amb la motivació que la nit de Reis sigui màgica per a tots els nens i nenes que hi participen i rebran la visita de Ses Majestats a casa».

Verónica també guarda molts moments d'aquests anys de la campanya

de Reis: «Principalment els més de 300 somriures que durant la nit de Reis aconseguim any rere any, i l'acollida incondicional a Ses Majestats als domicilis tant per part de les famílies com per part dels nens. Hi va haver una vegada que els Reis van acabar de repartir els regals i ja se'ls havia fet quasi de dia perquè a cada casa les famílies oferien beguda i menjar, i els Reis no se'n van poder estar...»

13è aniversari

ROSA DEULOFEU GONZÁLEZ

El dilluns dia 9 de gener de 2017, a les 19 h,
es celebrarà una missa en memòria de la
**Rosa Deulofeu, Serventa de Déu, a la Parròquia de
Sant Agustí, de Barcelona**

Plaça Sant Agustí, 2 – Metro línia 3 estació Liceu

Lleida

L'abat de Montserrat fa el pregó de Nadal

El P. Josep M. Soler insta a mantenir i respectar les festes nadalenques

Jordi Curcó
Lleida

El pare abat de Montserrat, Josep M. Soler, va ser enguany el pregoner de les festes de Nadal a Lleida, convidat per l'Agrupació Ilerdenca de Pessebristes. L'abat va llegir el pregó en un Saló de Plens del Palau de la Paeria de Lleida ple de gom a gom, acompanyat per l'alcalde de la ciutat i amfitrió, Àngel Ros; el bisbe de la diòcesi, Mons. Salvador Giménez, i el president de l'Agrupació Ilerdenca de Pessebristes, Àngel León, a més de diversos regidors i altres autoritats i representacions, com el president de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat a Lleida, Josep Estruch, i la seva junta.

Al pregó, titulat *Nadal: què li darem en el Noi de la Mare?*, l'abat de Montserrat es va referir en primer lloc al nucli més profund del Nadal i a l'origen de la festa: «Celebrem el naixement d'un home veritable, com nosaltres, d'aquí la referència als nou mesos de la concepció; no estem parlant, doncs, d'un Déu que té només una aparença humana, sinó de Jesús de Natzaret, que és Déu i home, totes dues coses amb tota realitat. La seva vinguda al món és a favor de la humanitat (no sols dels

Foto de grup amb els pregoners assistents a l'acte de presentació del llibre. / Jordi Gómez

cristians), que ve al món i que és imatge de Déu.»

Tot seguit va fer menció als sentiments entranyables «de llar i sostre» que suscita el Nadal i a les tradicions de caliu familiar entorn de la festa del naixement de Jesús com és el pessebre: «Fruit de l'artesanía popular, el pessebre fa veure com el Nadal de Jesús està vinculat a la nostra realitat quotidiana. És tot un símbol de com Jesús és un "veí" més del poble o del barri.»

En aquest sentit el P. Soler va fer una crida a mantenir i respectar les festes nadalenques, «perquè formen part de la nostra identitat com a poble que té unes arrels cristianes i com a referència a uns valors i unes virtuts que dignifiquen la persona humana, que provenen del missatge de Jesús, però que poden ser compartits en molt bona part des d'un humanisme laic així com des de la vivència d'altres religions.»

L'abat va finalitzar el pregó convidant a viure el Nadal de forma coherent: «Acompanyat de l'atenció als més febles, als més pobres, als marginats, als que estan sols. Nadal, així com és motiu de joia profunda i d'esperança serena perquè ens indica el sentit de l'existència humana, és també urgència de compromís. Nadal només té sentit si hi ha solidaritat efectiva.»

Un llibre aplega els 39 pregons de Nadal de Lleida

Redacció / Lleida

L'acte d'Obertura del Cicle de Nadal a la ciutat de Lleida va finalitzar enguany amb la presentació del llibre *Pregons de Nadal a Lleida (1977-2016)*, que recull el text dels 39 pregons que han obert les festes de Nadal a la capital de la Terra Ferma.

L'edició del llibre, que compta amb el suport de l'Ajuntament de Lleida, ha estat una iniciativa de l'Agrupació Ilerdenca de Pessebristes, coordinada pel seu vicepresident, el periodista i historiador lleidatà Jordi Curcó: «La nostra entitat, des del primer pregó l'any 1977 fins al d'enguany, amb paciència i constància, ha anat recollint i conservant al seu arxiu els textos escrits i llegits pels pregoners i pregoneres. Tots ells són d'una gran riquesa i qualitat, que ara donem a conèixer i recopilem en un llibre, que serà sens dubte un important document literari, també històric i gràfic, que evoca el Nadal d'aquests darrers quaranta anys a la nostra ciutat.» Curcó afegeix que el contingut dels pregons pot ser també d'interès fora de l'àmbit local lleidatà.

La relació dels noms dels pregoners i pregoneres és molt potent. Tots ells són personalitats significatives procedents de diversos àmbits com l'acadèmic i cultural, el polític, el món associatiu o solidari i l'àmbit eclesial, tant a nivell local com de país. Així, podem esmentar els pregons de poetes i escriptors

Portada del llibre amb una original il·lustració nadalenca del pintor lleidatà Víctor P. Pallarés.

com Jordi Pàmias o Josep Vallverdú, dels expresidents del Parlament de Catalunya Joan Rigol o Núria de Gispert, de la vicepresidenta de la Generalitat, Joana Ortega, o el de l'exconseller d'agricultura i lleidatà Josep M. Pelegrí.

De l'àmbit eclesial lleidatà i català trobem els pregons del rector de Viver i Serrateix i poeta Solsoní Mn. Climent Forner (1999); el del cardenal arquebisbe de Barcelona, ja traspasat, Ricard Maria Carles (2000). També el de l'arquebisbe de Tarragona i fill de Guissona (la Segarra) Jaume Pujol (2005) i els pregons de tres bisbes de Lleida: el traspasat Ramon Malla (2001); l'emèrit Francesc Xavier Ciuraneta (2006) i l'actual bisbe Salvador Giménez Valls, pronunciat l'any passat. Així mateix cal esmentar el Pregó nadalenc de l'abat de Poblet P. Josep Alegre, que ho era el Nadal de 2010 quan el va llegir, i el pronunciat enguany pel P. abat de Montserrat Josep Maria Soler, el darrer pregoner també recollit al llibre. També dos franciscans, el lleidatà fill d'Alcarràs, P. Ramon Domènech Castells (1994), i el P. Joaquim Recasens (2014), són presents al llibre amb els respectius pregons: no en va el patró dels pessebristes és sant Francesc d'Assís. En aquest àmbit podem incloure també l'expresidenta de Càritas Catalunya, Carme Borbonès, o la periodista radiofònica Paloma Gómez Borrero, corresponsal al Vaticà.

El llibre ha estat publicat per l'editorial lleidatana Pagès Editors.

Girona

Mor el bisbe emèrit Jaume Camprodon als 90 anys

Camprodon pocs dies abans de fer 90 anys. / Àngel Almazan

Redacció / Girona

Jaume Camprodon, bisbe emèrit de Girona, ha mort als 90 anys el dia 26 de desembre, Sant Esteve, a les deu de la nit. Segons ha dit l'actual bisbe de Girona, Francesc Pardo, en un comunicat, «les seves últimes voluntats, decidides des de fa temps, han estat que el seu cos sigui lliurat a la ciència. Era conscient que des del primer infart que va tenir, fa anys, la medicina havia fet molt per ell i, com a agraïment, volia fer la donació del seu cos per poder ajudar a la investigació de totes les malalties». La missa exequial es feia a la catedral de Girona el dijous 29 de desembre.

Mons. Jaume Camprodon va ser

bisbe de Girona al llarg de 28 anys, entre el 1973 i el 2001. Nascut a Torelló el 1926, va ser ordenat sacerdot el 1949 i després de diversos anys de treball pastoral al Ripollès i a Osona va traslladar-se el 1963 a estudiar a París. En tornar, va ser rector durant quatre anys de la cèntrica parròquia manresana de Crist Rei, on va maldar per aplicar les reformes del Concili Vaticà II. Va ser nomenat bisbe de Girona el 1973 en substitució de Narcís Jubany, que havia estat traslladat a Barcelona. Quan va arribar a Girona, Mons. Camprodon va decidir no viure al Palau Episcopal i va optar per anar a viure de lloguer a un senzill pis.

Com a prelat de la diòcesi gironina va dur a terme diverses iniciatives

en la línia del Concili, com ara el primer Pla de Reflexió Pastoral (1978), la constitució del primer Consell de Pastoral (1982) i la creació de la delegació de Pastoral Social (1997). Una altra gran fita del pontificat del bisbe Camprodon va ser la creació de l'Institut de Ciències Religioses de Girona l'any 1996. També va ser molt important el seu esforç per establir l'any 1991 el Museu d'Art de Girona, que exposa les col·leccions del Museu Diocesà i de la Diputació de Girona al Palau Episcopal.

L'any 2001 va ser substituït pel bisbe Carles Soler i Perdigó i des de llavors vivia a la residència de les Germanetes dels Pobres de Girona. Tot just el 18 de desembre passat havia celebrat 90 anys.

Als joves: «No espereu ordres des de dalt»

Miriam Díez Bosch Periodista

Era un 3 de desembre del 1996 i els joves que ens reuníem al Centre Cristià dels Universitaris de Girona vam convidar el bisbe Camprodon a parlar del Concili Provincial Tarragonense, un tema que d'entrada ens quedava lluny i inaplicable. Paperassa. Nosaltres volíem canviar el món, i no a cop de decret.

«No espereu ordres des de dalt, mireu què podeu fer i apliqueu el Concili vosaltres mateixos.» Ens ho va dir amb aquella veu lenta i autoritzada, mai autoritària. Déu n'hi do, el consell. Per ser un bisbe, era tota una crida a la desobediència!

He recuperat la notícia que vam publicar en aquestes mateixes pàgines, i que imaginava devia ser de les meves primeres col·laboracions a *Catalunya Cristiana*. A la foto veig els joves que l'escoltàvem mentre ens deia que volia trobar-se més sovint amb nosaltres. Els bisbes necessiten molt el contacte amb els joves, i també amb els joves universitaris. Tots hi guanyen.

El bisbe era profètic, en aquell moment no el vaig entendre, però ara ho veig: «Potser d'aquí a uns anys el Concili estarà en una prestatgeria, però l'Evangeli continuarà», ens va dir ben tranquil.

Més perles que contenen aquella crònica: «El bisbe es va mostrar molt

interessat per saber què pensen els joves de l'Església i va demanar quina fesomia hauria de prendre.» Em sembla, llegint-lo, que és el que hauria fet el papa Francesc. De fet, allà on diu «el bisbe» podríem haver escrit «el papa Francesc» i el text conservaria tot el sentit. I finalment va reconèixer que «la catequesi falla una mica» i que «el cristià no ha de voler imitar Jesucrist, sinó fer un seguiment de la seva persona». No tinc res més a afegir. Vint anys després, les paraules del bisbe als joves són necessàries, pertinents i molt actuals. Un bisbe essencial, sense parafarnàlies. Apliqueu el Concili, apliqueu l'Evangeli, no espereu ordres des de dalt. Quin bisbe!

Testimoni de bondat i senzillesa

Carles Soler i Perdigó
Bisbe emèrit de Girona

El bisbe Jaume era un home bo. Les persones reconegudes com a bones deixen petjada fonda, ben marcada, en la terra de les persones que les han tractades, que s'han beneficiat de la seva bondat en actituds i gestos d'amistat sincera o de servei humil.

La senzillesa i l'afabilitat eren habituals en el bisbe Jaume. El seu gest, la seva actuació no eren mai clamorosos, no podien, potser, cridar l'atenció. Però eren sempre bondadosos i eficaços. Per això els seus 28 anys de servei episcopal han estat un llarg pas, per la nostra Església diocesana de Girona, fent el bé, com el Mestre i Senyor Jesucrist. Dels apòstols que van veure, sentir i tocar Jesús, n'hem rebut el testimoni. Jesús va cridar el bisbe Jaume a fer actual la missió apostòlica entre nosaltres. La va aconseguir dignament i eficaçment i la va amarar amb el testimoniatge de la seva bondat i senzillesa.

Un bisbe comunicador

Àngel Rodríguez Vilagran
Periodista

El bisbe Jaume va ser el primer bisbe a escriure periòdicament una carta als lectors del *Full Parroquial* que després llegiria al programa de ràdio diocesà. Els bisbes que l'han seguit ho han continuat fent.

Les seves cartes setmanals eren seguides per tot tipus de persones, creients o no. Tenien una particularitat: eren d'actualitat. Escrivia d'allò que realment interessava a la comunitat. I ho feia amb un llenguatge senzill, gens eclesiàstic, i amb les paraules necessàries. Per això arribava a tanta gent. La seva veu gruixuda, ponderada i amb una esvelta dicció ho facilitava.

A finals de la dècada del 1960 i durant uns anys, va escriure cada 15 d'agost una carta a *L'Independant* (en una edició especial per a la Costa Brava) adreçada als turistes de parla francesa que estíuejaven a la costa gironina. D'alguna manera va ser el preàmbul de la Carta als Turistes que aleshores redactaria cada primer diumenge de juliol al *Full Parroquial*.

Fou una persona apreciada pel periodisme gironí. Gràcies a ell i a Mn. Josep Maria Pont, aleshores delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona, va potenciar l'oficina de premsa del bisbat. Van començar a enviar-se comunicats, a convocar rodes de premsa, a concedir entrevistes, es va ampliar l'estudi de ràdio i es potencià l'arxiu d'imatges del bisbat. A més, es va instituir de nou la festa de Sant Francesc de Sales. Cada 24 de gener, a la Casa d'espiritualitat de Banyoles, el bisbe Jaume convocava tots els periodistes de la diòcesi de Girona a una trobada informativa i posterior dinar. Era esperada per totes dues parts. Molts periodistes, avui, trobarem a faltar aquesta faceta comunicativa del bisbe Jaume.

Síria

Els cristians d'Alep viuen el primer Nadal sense bombes

Després de la conquesta de la ciutat i l'acabament dels combats es recupera a poc a poc la normalitat

Joan Piñol
Redacció

Abans de començar la guerra civil de Síria, Alep era la ciutat més poblada del país (2,3 milions d'habitants), la capital econòmica i on es concentrava bona part de la minoria cristiana, uns 250 mil fidels. El juliol del 2012 van començar quatre anys de sagnants combats urbans que li han valgut l'apel·latiu de l'Stalingrad de Síria, emulant la ciutat russa que va viure una de les batalles més cruentes de la Segona Guerra Mundial. Segons el Centre per a la Documentació a Síria, al llarg d'aquests quatre anys hi ha hagut més de 31 mil morts a la ciutat. Aquests dies, després que les tropes governamentals hagin reconquerit tota la ciutat, els cristians viuen el primer Nadal sense bombes en més de quatre anys.

Una de les proves que la normalitat sembla haver tornat de mica en mica a la ciutat siriana és l'encesa dels llums d'un arbre de Nadal gegant a la plaça Azizieh. L'arbre, engalanat amb llums i una estrella, va reunir cristians i musulmans a l'oest de la ciutat. Des de l'inici dels combats l'any 2012, l'oest d'Alep ha estat sota control de les tropes governamentals de Bashar al-Assad i l'est estava en possessió dels rebels. Mentre que a la zona governamental s'ha mantingut l'activitat de les esglésies cristianes, a la zona rebel els bombardejos i els extremistes islàmics van causar la fugida massiva dels cristians i el tancament de comunitats i temples. En l'actualitat, es calcula que queden a la ciutat uns 40 mil cristians de diverses denominacions.

Nadales i pessebres

Al llarg dels combats constants i dels bombardejos, poques comunitats religioses han resistit a l'interior de la ciutat. Els que s'han pogut quedar tots aquests anys han estat les comunitats dels maristes, els salesians, els jesuïtes, els franciscans, les missioneres de la Caritat i les religioses de l'Institut del Verb Encarnat (IVE).

Per exemple, els tres religiosos salesians han mantingut obert el centre «George i Matilde Salem», amb una església i un centre educatiu i esportiu per a uns 750 nens. El salesià Alejandro Mendoza, ecònom de la Inspecció d'Orient Mitjà, explica com la guerra ha ajudat a la comunió entre les diferents confessions cristianes que conviuen a Alep (melquites, caldeus, ortodoxos, armenis...): «Els sacerdots joves de diferents ritus s'apleguen setmanalment a casa nostra per formar-se, resar, animar-se i compartir les seves experiències de fe en aquest context.»

Dos frares franciscans recorren un carrer entre edificis bombardejats al centre d'Alep.

La religiosa de l'IVE Laudis Gloríe explica en una entrevista al setmanari *Alfa y Omega* com viuen els cristians d'Alep aquest temps de Nadal. «La ciutat té més vida, hi ha més gent pels carrers, tot i el fred. En algunes cases que visitem hi ha arbres i petits pessebres, molts es reuneixen per cantar Nadales. Els cristians han passat per una gran prova en la seva fe i s'han mantingut fermes i ara aquest Nadal ho celebren.»

Aprofitant la celebració nadalenca, el president de Càritas Síria i bisbe caldeu d'Alep des del 1992, Mons.

Antoine Audo, ha enviat un missatge a totes les Càritas del món «com el crit de Déu crucificat i l'infant sense armes del pessebre». Aquest bisbe jesuïta al seu missatge demana «deixar de banda les armes i la ideologia per contemplar les cares afligides». «Càritas Síria sentint l'experiència de la universalitat de l'Església no deixa de repetir que junts som cristians i, al costat dels musulmans, tots som ciutadans», explica el bisbe d'Alep. En resposta a aquest missatge nadalenc des de Síria, Càritas espanyola també ha enviat un comunicat a tots els benefactors i cristians

de l'estat: «Donem gràcies a tots els que donen suport a Alep des de fora perquè es posi punt final al patiment i perquè la pau torni a aquesta bella ciutat.»

Segons diversos mitjans internacionals i analistes militars, la reconquesta de la totalitat d'Alep per part de les tropes governamentals pot significar un punt d'inflexió a la guerra de Síria per la importància estratègica d'aquesta urbs del nord del país. El conflicte sirí fa cinc anys i nou mesos que dura (més del que va durar la Segona Guerra Mundial per exemple) i s'estima que ha causat entre 300 i 400 mil morts a

més de gairebé cinc milions de refugiats i vuit milions de desplaçats interns. El 19 de novembre passat el Papa va crear cardenal el nunci a Síria, Mons. Mario Zenari, tot un símbol d'afecte del Pontífex per aquest país i un clar signe de suport als esforços diplomàtics per tal de posar fi a la guerra. El nou cardenal, un italià de 71 anys, és l'únic nunci de tot el món i el primer en la història recent de ser cardenal i alhora diplomàtic en actiu. Mons. Zenari, que fa vuit anys que és nunci a Síria, és dels pocs diplomàtics que s'ha quedat a Damasc tot i els bombardejos i la guerra.

A la plaça Azizieh s'ha instal·lat un arbre de Nadal gegant. L'encesa dels llums va aplegar centenars de cristians i musulmans.

Des del monestir

Una manta gran que abrigui molt

Què demanes als Reis enguany? Ja has escrit la carta? «Encara no, però els demanaré una manta gran que abrigui molt, que no deixi passar el fred, perquè ens tapi bé durant la nit.»

Té 6 anys, viu a Manresa i no ha demanat cap joguina, ni la Play, ni un I-phone, ni tot allò a què ens tenen acostumats els nens de la seva edat o més grans. Ha demanat una manta, perquè de nit no poden dormir pel fred. Té 6 anys i dos germans de 4 i 2 respectivament. I els pares no tenen feina.

Aquesta carta no escrita però desitjada des del més pregon de la seva infància arrabassada és el relat real i quotidià de milers de famílies amb històries dramàtiques, que segurament no interessin a ningú i que són més freqüents del que ens imaginem. No els coneixem, però hi són. Són la carn i la sang, la vida de persones que pateixen la crua i freda realitat i que són molt més que

les xifres o les estadístiques que uns utilitzen per atacar els adversaris polítics i que altres ignoren per no assumir el seu fracàs.

Enmig d'aquest relat, celebrem el Nadal, tancant un any i estrenant-ne un altre, que esperem que sigui nou i porti esperança, pau i feina.

Un infant ens ha nascut, Déu s'ha fet petit i vulnerable, com el Daniel, el nostre amic de 6 anys.

Ell va venir en una nit freda i va néixer en un pessebre, perquè no hi havia lloc per a ell. Jesús, la bona nova de part de Déu, ens diu que el poder es manifesta en la feblesa, i que des d'ella reclama el nostre compromís, el nostre desig de tenir cura de la vida donant-nos l'oportunitat de ser justos i solidaris.

Contemplant el misteri del Nadal, en el silenci del monestir, m'arriben notícies de la humanitat ferida de mort per les guerres, el desamor, l'egosime acaparador, el fred de la indiferència. No puc

evitar sentir el ressò de tants homes i dones que poblen les meves jornades i que busquen feina i oportunitats, que lluiten cada dia per no caure en la desesperació, perquè per a ells no hi ha lloc al mercat laboral, no hi ha lloc on pugui néixer l'esperança.

Que el 2017 ens porti a tots les ganes d'aconseguir la manta gran que abrigui molt, que ens protegeixi del fred desamor de la indiferència, i que d'una vegada per totes, prenguem partit pels petits, pels més vulnerables, i que els acollim preguntant-nos què podem fer per ells i amb ells, i ens adonem que som una gran família —la humana— i que no podem avançar si no ho fem plegats cantant el do de la vida que mereix ser viscuda. Que el 2017 ens trobi a tots sabent que Déu no té mans, perquè té les nostres per acollir, acaronar, beneir i treballar pel Regne que ens va portar Jesús i que ens toca construir.

Lucía Caram
Religiosa dominica
de Manresa

La sal de la terra

Nadal i els petits ramats

L'itinerari de preparació del Pla pastoral de la diòcesi de Barcelona i les típiques escenes pessebrístiques del Nadal han focalitzat la meua atenció en l'expressió «petits ramats». Si bé la metàfora del pastor i del ramat té una significativa referència i un profund sentit en els textos de l'AT i el NT, el concepte «petit ramat» és molt menys usual (Lc 12, 32, per exemple: *No tinguis por, petit ramat, que el vostre Pare es complau a donar-vos el Regne*). La idea de petit ramat atribuït al moment present de l'Església és ben suggeridora i acull un conjunt de sentiments i d'experiències de l'escenari actual. Un escenari que principalment veu uns recursos humans limitats —tot i que s'ha de mirar el potencial de futur— i un entorn per gestionar des de la humilitat i la disponibilitat. Les festes nadalenques, més enllà de la lectura *ad intra*, sempre ens conviden a una mirada cap

enfora, en sortida. I per això fora bo fer una profitosa aplicació de la noció petits ramats *ad extra*. En primer lloc, aplicat a la resta de les moltes comunitats de l'església que no són les pròpies i, en segon lloc, als petits ramats o el conjunt de diversos col·lectius humans que viuen al voltant nostre.

En relació amb el primer aspecte afirmem que ens toquen temps de parar atenció i emfatitzar la identificació del mateix pastor, la capacitat de fer camí i la revisió de les nostres actituds. En efecte, les comunitats en la seva rica diversitat, ara per ara, han de viure un procés de retorn a l'essència de l'Evangeli i, per tant, remarcar els aspectes de la comunió en la missió. Però això no fora suficient si a l'exterior no percebem una ingent quantitat de petits ramats, alguns d'aquests sense

pastor o sense pastures, d'altres obligats a transitar per espais plens de riscos i perills i, fins i tot, uns quant tancats i presoners en espais que posen de manifest que els drets humans encara tenen un llarg camí per recórrer. Davant les dificultats, els éssers humans tendim a fer pinya o a constituir-nos en petits col·lectius. Quantes reagrupacions familiars, veïnals, ètniques, etc., són fruit d'un clam social, polític o econòmic? Sentir-nos petit ramat és fonamental no només per ajudar a vèncer la solitud —la nostra i la dels altres— sinó també per ajudar-nos a comprendre la limitació de la condició humana, copsar el valor de les agrupacions humanes, parlar i dialogar des d'un mateix nivell i amb un mateix llenguatge, compartir preocupacions bàsiques. Sentir-nos petit ramat amb un bri d'esperança entre petits ramats és celebrar el Nadal!

Andreu Ibarz
Director general de
Blanquerna-URL i
professor de la Facultat
de Ciències de l'Educació

Mirada al món

L'afectiu és l'efectiu

Un amic capellà que coneix bé com m'han anat els tres mesos que porto de servei parroquial a Calella del Maresme, volent definir el que he viscut, m'ha dit una frase que solia repetir Mn. Rovira Belloso: «L'afectiu és l'efectiu.» L'he trobada molt encertada, perquè em sembla que resumeix bé el que he experimentat en aquesta meua primera experiència de responsabilitat pastoral en un determinat territori. En els quinze anys que porto de capellà, m'han estat encomanades diverses tasques ministerials i també havia col·laborat en algunes parròquies, però fins ara no havia tingut la responsabilitat global sobre el conjunt d'una població.

El papa Francesc ha insistit en diverses ocasions, parlant a capellans, que no ens hem de quedar a les sagristies i a les rectories, sinó que hem de

sortir a trobar en els seus ambients les persones que tenim encomanades. És ben bé així, perquè aquesta és la lògica de Jesús de Natzaret, el Fill que ha «sortit» de l'Eternitat de Déu per fer-se proper a cadascun de nosaltres en la nostra història.

A l'Església estem acostumats a fer plans pastorals, a programar activitats i a redactar documents molt acurats sobre els temes més diversos, però no sé fins a quin punt tot això que surt dels nostres ordinadors és efectiu en la vida real de les persones al voltant nostre. Reflexionant sobre la dinàmica apostòlica d'aquestes setmanes viscudes a redós del cel calellenc, constato que el que m'ha obert portes han estat els nombrosos encontres amb persones en les situacions més variades, des dels meus passeigs a primera hora

del matí arran de mar fins a les botigues on he entrat a comprar alguna cosa o simplement a saludar i presentar-me, des de l'acompanyament a les famílies que han perdut un ésser estimat o que tenen un fill en els cursos de catequesi, des de la visita a malalts i gent gran fins a l'acollida de les propostes culturals o socials més diverses que m'han vingut a presentar.

Mn. Joan Pujol, amic dels meus anys urgellencs, en els seus primers temps de rector de Balaguer després d'uns anys treballant a la cúria diocesana, em responia, quan li preguntava com li estava anant per la Noguera, aquelles famoses paraules de santa Teresa de Jesús: *Vivo sin vivir en mí...* Ara entenc millor el que em volia dir. Disponibilitat i proximitat, aquesta pot ser la fórmula màgica per revitalitzar les nostres parròquies.

Cinto Busquet
cinto.busquet@focolars.org

Punt de vista

Toni Lodeiro

Redactor de la revista *Opcions* / Oriol Martí Colom

Del «bueno, bonito, barato» a la «Nova Cultura del Consum»

Tu també vas aprendre, amb la tele o a casa, que consumeixes de manera intel·ligent quan el que compres és «bueno, bonito y barato»? Has rebut, de diferents maneres, el missatge que tenir un cotxe nou —i si pot ser més car que el de la veïna— et pot fer sentir millor, més segura i important?

Ens han venut, i hem comprat, el conte que la «societat de consum» i la llibertat d'escollir entre una àmplia gamma de productes és el millor camí cap a la felicitat i la prosperitat. Però estem descobrint altres cares de la moneda: la llibertat de fer servir cadascú el seu cotxe implica greus nivells de contaminació de l'aire a les ciutats; la comoditat de comprar productes molt envasats implica una alta despesa pública en tractament de residus i espais públics més bruts; el dret de comprar roba i aliments *low cost* comporta la destrucció de la nostra indústria tèxtil i forts cops a la nostra pagesia i petit comerç (que genera més ocupació i redistribució de la renda que les grans multinacio-

nals i superfícies, que concentren la riquesa en poques mans) i el creixement de l'atur —influint pels factors anteriors i agreujat per un sobreendeutament fruit en part d'un consumisme induït— ha fet perdre la llar a milers de famílies (43 desnonaments al dia a Catalunya).

En aquest segle XXI toca caminar cap a una «nova cultura del consum» més conscient, saludable i sostenible enfocada a cobrir les

nostres necessitats d'avui sense comprometre les de demà, d'una manera compatible amb una vida digna per a la resta d'habitants del planeta. Aquesta aposta, lluny de ser «una amenaça per al PIB», és una oportunitat d'enfortir el nostre teixit productiu i comercial generant més i millor ocupació, a més a més dels evidents beneficis per a la nostra salut i païsatge.

Cap a aquest nou referent d'èxit personal i col·lectiu i de model econòmic només podem avançar amb el compromís coordinat d'administracions públiques, empreses, societat civil orga-

nitzada i persones consumidoras. Recordem que aquest model és defensat pel Papa en l'encíclica *Laudato Si* que és internacionalment conegut com el «Bon Viure» i reconegut com a paradigma a seguir en constitucions com les de Bolívia o l'Equador.

A webs com *opcions.org* pots trobar més informació sobre aquesta proposta i moltes idees i exemples de bones pràctiques. Et pica la curiositat?

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Finalment!

Reconec que el títol «Finalment!», a primera vista, no té res a veure amb el misteri de Nadal. No és una expressió que doni alguna pista sobre el contingut del que vull expressar. La raó és senzilla, fins i tot, tal vegada infantil. Què em passa?

Que cada Nadal recerco els llibres de poesia. I, després de girar un full i un altre full, no trobo cap escrit que m'agradi. Sí, se troben escrits populars: l'Infant Jesús, Maria i Josep, el bou i la mula, pastors i reis i,

àdhuc, masies catalanes... M'agrada passejar-me per les parades de figuretes, a la plaça de la Catedral, i mirar el deler dels infants i el seu rostre innocent; ells col·locaran, potser amb una certa anarquia, les figures del pessebre.

Bé, segueix l'anècdota. Que no trobo cap font literària que em brindi un poema, una poesia, una prosa que m'inspi. Enguany, de fet, he estat de sort. He aconseguit trobar uns versos bonics que em deixen escriure més tranquil i que

fan tal com segueix: «*L'INFANT DE BETLEM*. Tu dorm i reposa, Infant de Betlem! / que mentre tu dormis deserts estarem. / La Verge et vigila, no tinguis neguit. / Descansa i somnia, / que encara fa nit. / Els àngels l'adoren, s'engronsa el bressol. / Damunt el seu rostre / traspuntarà el sol. / Estrelles, ferides/ del goig de la nit, / es penguin als rínxols / del Nen adormit. / Pastors i pastors! / no féssiu remor... / Canteu-li amb veu dolça, dolceta cançó» (R. Muntañola, Barcelona 1963).

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Okupes? La meva «casita de papel»?

Fa uns dies vaig sortir d'una casa on hi havia anat per pur tràmit. La família no m'era desconeguda, però sí que em va resultar desconegut l'habitatge. Esperava una altra mena de convivència i vaig tenir la sensació que allà el que hi havia era una *okupació* de l'espai, tot i que n'eren els propietaris.

Se'm va ocórrer, no sé per què, una cançó molt antiga, tant que la situo en la meua infantesa. Parlava d'una *casita de papel*, de un nido en las montañas y dulces besos...

Com ha de ser una llar familiar cristiana?

Ara m'adono que he llegit descripcions de cabanes o barraques d'Àfrica o de l'Amazònia, on conviuen les famílies aborígenes. Retrocedint en el temps i referint-se a la casa de Pere de Cafarnaüm, relats de la vida i coexistència dels seus i la seva relació amb els veïns. Ara bé, no recordo, ni tampoc no he trobat a les revistes o a la premsa, cap assaig senzill referit a la vida al pis d'una ciutat, en una caseta adossada dels afores o en una apartament de muntanya. Aquest estudi, la descripció i la utilització dels habitatges, ajudaria molt a conèixer la realitat familiar, cèl·lula elemental de la societat i de l'Església. Ser conscients d'aquesta realitat és primordial per emprendre i enfocar l'evangelització en la nostra civilització o cultura.

La notícia que ens subministra l'Escriptura, referent a la convivència de la Sagrada Família a Betlem o Natzaret, s'assemblaria a la d'un antre amb *okupes*?

Si un dia Crist anunciés que ve a visitar una família, els que hi viuen haurien de canviar d'hàbits?

Les estadístiques diuen la gran estimació que se sent per la família. Es tracta de vivències o de cohabitació senzilla? No ens enganyem.

L'esposa, evidentment, exerceix la seva professió, en aquest cas, és executiva qualificada i per això, a l'horari laboral, cal afegir-hi classes de perfeccionament d'anglès. Un fill dedica el seu temps en solitari a fer els deures escolars i a repassar i enviar missatges i wathsaps. L'altre està d'entrenament. La noia ha anat a gimnàstica. El pare, indolent, llegeix la premsa o mira la televisió. Després farà el sopar que compartirà amb algú de casa; els altres el trobaran a la nevera, si no s'han quedat a fer un mos al bar del costat.

Amb qui es trobaria el Senyor? Amb qui podria passar una estona, si ningú no té temps?

MEDITACIÓ BÍBLICA SOBRE LA FAÇANA DEL NAIXEMENT DE LA SAGRADA FAMÍLIA (i 3)

I la Paraula s'ha fet pedra

En el marc de la Setmana de la Bíblia i del Diumenge de la Paraula, el dijous 24 de novembre, la basílica de la Sagrada Família va acollir la meditació bíblica sobre la façana del Naixement de la Sagrada Família, a càrrec d'Armand Puig i Tàrrach, biblista i rector de l'Ateneu Sant Pacià, amb l'acompanyament a l'orgue de Juan de la Rubia. Al llarg de tres setmanes us l'oferim de forma íntegra.

Armand Puig i Tàrrach
Rector de l'Ateneu Sant Pacià
Fotos: Pep Daudé /
basílica de la Sagrada Família

Nadal és l'encarnació del Fill de Déu, la qual té com a finalitat la salvació de la humanitat. Per tant, no n'hi ha prou de representar l'encarnació del Verb de Déu, és a dir, les escenes que configuren històricament el naixement i la infància de Jesús, tal com són narrades pels evangelis de Mateu i Lluc. Cal continuar més enllà i preguntar-se pels mitjans, la significació i l'objectiu de la salvació. Antoni Gaudí, que no havia estudiat teologia, dóna una resposta teològica al què i al com de la salvació. El llenguatge de l'art posseeix un potencial simbòlic superior al llenguatge conceptual dels llibres i tractats. El símbol és més poderós i efectiu que el concepte.

En la façana del Naixement, la línia vertical puja des de la columna de la

genealogia de Jesús, on hi ha inscrita la seva nissaga, des dels patriarques i justos fins a Josep, fill de David. Jesús neix d'una dona jueva («nascut de dona sota la Llei», Gàl·tes 4,4), ja que, com ens recorda en l'evangelis segons Joan, «la salvació ve dels jueus» (4,22): Jesús, el Crist, «com a home, ha sortit d'ells» (Romans 9,5). La Mare de Déu, doncs, ha estat instrument diví en l'encarnació del Fill de Déu, i aquest l'ha volgut rememorar i honorar com a «reina i senyora de cels i terra». L'escena de la coronació de Maria tanca l'itinerari de l'encarnació del Verb de Déu. I ara, després de les formes geològiques particulars, endomassades de neu, que separen les parts inferior i superior de la façana, ve un segon itinerari, que correspon a la part superior de la façana: l'itinerari de la salvació. Els elements d'aquest itinerari són tres: primerament, la confessió del nom de Jesús com a Salvador del món; en segon lloc, el sagrament de l'eucaristia com a memorial del Crist mort i ressuscitat i sagrament de vida eterna; finalment, l'arbre de la vida

com a símbol del paradís on habiten els salvats a la presència de la Santa Trinitat.

L'anagrama del nom de Jesús (les lletres J, H, S, del llatí *Jhesus*) ocupa el centre d'una creu grega enriquida per una altra creu en forma d'aspa que s'intersecciona amb la primera. Els extrems dels braços horitzontals de la creu acaben, per dins, amb les lletres Alfa i Omega. La creu i el nom són dos elements directament relacionats amb la persona de Jesús. Les mirades, així com abans convergien vers la imatge de l'Infant nat a Betlem,

«La Mare de Déu ha estat instrument diví en l'encarnació del Fill de Déu, i aquest l'ha volgut rememorar i honorar com a reina i senyora de cels i terra»

ara s'adrecen vers el seu sant nom. La direcció dels nostres ulls queda indicada pels dos àngels que hi ha sota la creu-anagrama, amb els caps tirats enrere en una posició volgudament forçada. Aquests dos àngels són imatge del creient que contempla el do de la salvació. Diuen els Fets dels Apòstols: «La salvació no es troba en ningú més, perquè, sota el cel, no ha estat donat als homes cap altre nom que pugui salvar-nos» (4,12). La salvació de Déu passa per Jesús, nom que significa «salvació»: ell salva «dels pecats el seu poble» (Mateu 1,24), i en ell «tothom veurà la salvació de Déu» (Lluc 3,6). Més amunt, dos àngels turiferaris honoren i donen glòria a aquest sant nom i a la creu: Jesús crucificat és el Salvador del món. La façana del Naixement o de l'Encarnació dialoga amb la façana de la Passió o de la Redempció.

Situem-nos amb els àngels enmig de la cel·lèstia que omple tota l'escena, segurs de la promesa: «Tots els qui invoquin el nom del Senyor se salvaran» (Fets 2,21). Invocar el nom de

Jesús significa comunicar l'Evangeli de la salvació i de la vida, de la pau i de la misericòrdia. Ser missioners de la Paraula anunciant-la sobretot amb la pròpia vida, és transmetre amb passió l'Evangeli de Nadal, el misteri del Fill de Déu encarnat. El desig d'una Església en sortida és portar l'Evangeli al cor del món, per tal que «en el nom de Jesús tothom s'agenolli al cel, a la terra i sota la terra, i tots els llavis reconeixin que Jesucrist és Senyor a glòria de Déu Pare» (Filipencs 2,10-11).

L'Eucaristia és l'aliment salvador, que brolla de la donació que Jesús fa d'ell mateix a l'últim sopar. Aquesta donació serà referendada a la creu quan Jesús vessi la seva sang per redimir-nos, i quedarà completada el matí de Pasqua quan les dones arribin al sepulcre buit i quedi palès que la vida ha esclatat enmig de la mort. L'Eucaristia és el sagrament que uneix, com en un fil roig, el misteri cristià i tota la vida dels qui porten el nom de Jesús gràcies al baptisme. La grandiosa creu que emmarca l'anagrama del nom de Jesús i que assenyalava la seva mort, troba continuïtat en la cova estelada amb puntes de diamant que evoca el sepulcre buit i en l'ou de Pasqua encastat a la corona reial: la resurrecció de Jesús és el centre de

la fe cristiana. Més amunt, hi ha el pelicà i els seus dos pollets, signe de l'Eucaristia, sagrament de Crist mort i ressuscitat. Mort, resurrecció i eucaristia tenen Jesús com a punt central, que salva la humanitat donant-se en el sacrifici de la creu i donant-se en el sagrament del pa i del vi. Dos àngels acòlits, l'un amb un cistell ple de pa, i l'altre amb una àmfora de vi, presenten els sants dons que han de servir per celebrar el memorial de la mort,

«L'anagrama del nom de Jesús (les lletres J, H, S, del llatí *Jhesus*) ocupa el centre d'una creu grega enriquida per una altra creu en forma d'aspa que s'intersecciona amb la primera»

resurrecció i retorn de Jesús. Ell s'ha encarnat per salvar-nos. S'ha fet carn per redimir-nos.

L'ou de Pasqua, símbol de la vida, és un trencadís de color daurat —color que indica la divinitat en les policromies iconogràfiques. Aquest ou porta, pintat en un vermell que recorda la sang vessada a la creu, un elegant anagrama de Jesús (JHS). L'ou evoca el pollet que surt de la closca, així com del sepulcre en surt victoriós i ple de vida Jesús, el qui havia estat crucificat. La corona reial és, en efecte, signe de victòria. La imatge del pelicà es refereix igualment a Jesús. Així com el pelicà —així es creia en els temps antics— es fereix el pit perquè els seus pollets puguin abeurar-se a la seva sang, així també Jesús dóna la vida a la creu perquè la humanitat tingui vida eterna. La sang redemptora esdevé sang eucarística en el banquet del cos i la sang del Senyor. Escriu Jaume Roig en *Lo spill o Llibre de les dones*: «El Fill de Déu, / ver Redemptor, / llarg comprador, / pagador franc, / del cos la sang, / ell, pelicà, / sos pits nafrà / pels fills salvar / e restaurar». I en l'himne eucarístic *Adoro te devote*, escrit per sant Tomàs d'Aquino, la invocació adreçada a Jesús perquè ens purifiqui amb la seva sang recull igualment la imatge del pel·licà: «Pie pellicane, Jesu Domine, / me immundum munda tuo sanguine» («pelicà misericordiós, Jesús, Senyor / a mi, que sóc impur, purifica'm amb la teva sang»).

Gaudí anava cada any a la processó de Corpus i participava activament en aquesta festa litúrgica, com també assistia a la festa del Sagrat Cor de Jesús. Precisament el cor sacratíssim de Jesús es troba damunt la porta del portal de la fe, com a expressió de l'amor

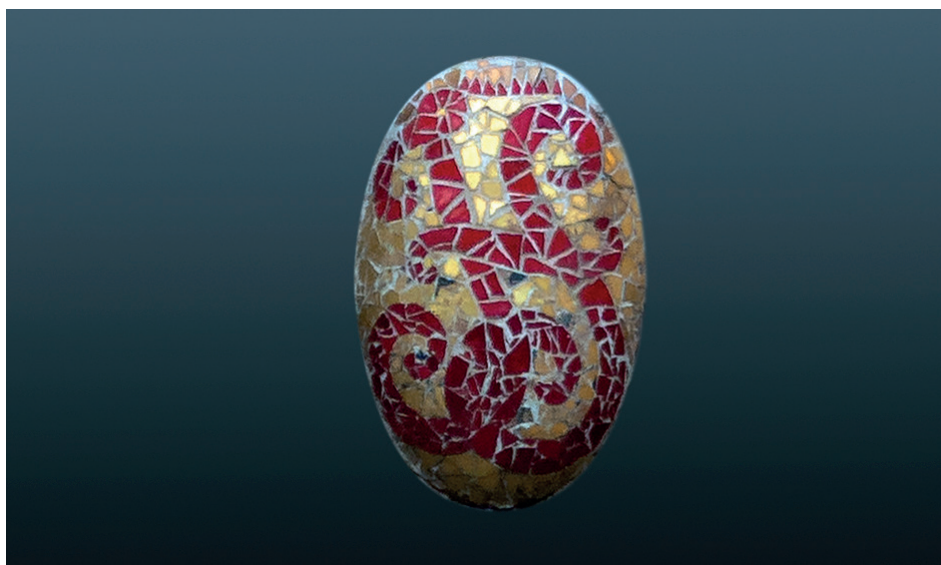
«El pelicà i els dos pollets, signe de l'Eucaristia, sagrament de Crist mort i ressuscitat. Dos àngels acòlits presenten els sants dons que han de servir per celebrar el memorial de la mort, resurrecció i retorn de Jesús»

oblatiu del Salvador. La sang que surt del cor de Jesús després de la llançada del soldat a la creu (vegeu Joan 19,34) és signe de la donació de la vida fins a l'extrem. Aquesta sang és libada, com si fos nèctar, per les abelles, símbol de la humanitat salvada per una mort redemptora. Al voltant del cor, les espines assenyalen el patiment del Fill durant la seva passió i evoquen la corona que els soldats li van posar al cap com a Rei dels jueus. Escriu Mn. Cinto Verdaguier, en els seus *Idil·lis i cants místics*: «Mirau mon Cor de pare amorosíssim, / en creu morint, d'espines coronat, / no n'hi claveu cap més al cor dolcíssim / que tant vos ha estimat.» La nostra vocació és ser com els pollets del pelicà o com les abelles diligents que xuclen suaument l'amor de tot un Déu.

La façana del Naixement culmina amb un majestuós xiprer, un dels arbres mediterranis *par excellence*, que evoca l'arbre de la vida, l'arbre del paradís, allí on el mal es va manifestar. El mal sempre és ambigu, és mentida embolcallada de veritat, és tenebra disfressada de llum. L'animal que millor representa el mal són els rèptils. A la façana del Naixement hi ha tres tipus de rèptils. A la punta de les carenes de neu, hi ha dos enormes camaleons, mirant cap a terra, en direcció contrària a l'arbre de la vida. El camaleó, animal que canvia de color per passar desapercebut i atrapar els insectes que se li acosten, és símbol del mal que muta en bé per tal d'enganyar i fer caure. A les bases de les dues columnes de la façana que separen els tres portals, hi ha dos altres rèptils, dues tortugues, una de mar i l'altra de terra (signe de l'ambigüitat), amb el cap cap baix, ajupides pel pes de bé que han de sostenir. També és un rèptil la serp que es troba a la base de la columna de la genealogia. La serp sí que aixeca el cap, amb la poma a la boca, en un intent reiteratiu de mostrar com a bo allò que de fet és dolent i porta a la perdició: voler ser com déus!

La resposta al drama del mal que actua en nosaltres i que porta a la mort és l'arbre de la vida, de la immortalitat, de la salvació. Gènesi 3,24 parla del «camí de l'arbre de la vida», que el pecat ha barrat. En canvi, al final de la Bíblia, en Apocalipsi 21,2, es diu que a la nova Jerusalem, «al mig de la plaça de la ciutat, amb el riu a banda i banda, hi ha l'arbre de la vida, que fa fruit dotze vegades; cada mes dóna el seu fruit, i les seves fulles serveixen per a guarir tots els pobles». El camí cap a l'arbre de la vida ja no és tancat a l'home, guardat per querubins d'espases fulgurants. Ara és un camí del tot obert, que segueixen els qui creuen en el nom de Jesús i es nodreixen del pa i el vi de l'Eucaristia. La fe, els sacraments i la vida cristiana són els tres elements del camí que porta a l'arbre de la vida. És el camí dels qui han estat salvats pel Déu fet home, dels qui han rebut la redempció per mitjà del Déu crucificat. El xiprer, sempre verd, l'arbre de la vida, es relaciona amb l'arbre de la creu, donador de vida, que corona el cimaci de la façana de la Passió. Com es canta el Divendres Sant en l'*Himne de la creu*: «Creu fidel, l'arbre més noble, el més insigne de tots.» Per la

creu s'ha obert el camí de la vida. L'arbre que sosté el Fill de Déu porta a l'arbre que acull els elegits del Senyor.

El xiprer és l'arbre de floració perenne, de tronc massís, de fusta resistent i fullatge espès on hi nien i s'hi ajoquen els ocells. Pujar-hi, però, no és immediat ni evident. El xiprer no admet anar de branca en branca. És un arbre que demana escales per a accedir-hi i, per tant, els seus habitants naturals són els ocells. L'arbre de la vida, que ocupa el centre de la ciutat de Déu, només és accessible si amb paciència es van pujant els esglaons de la vida espiritual, de la vida

«L'ou de Pasqua, símbol de la vida, és un trencadís de color daurat. L'ou evoca el pollet que surt de la closca, així com del sepulcre en surt victoriós i ple de vida Jesús»

«Coronant tota la façana del Naixement, hi ha el símbol de la Trinitat Santíssima. La creu en forma de tau (*crux commissa*) evoca el sacrifici cruent de Jesús»

del cor. En la seva obra major i fonamental, el *Llibre de contemplació en Déu*, el beat Ramon Llull proposa dues escales, l'escala de la creació i l'escala de la contemplació, que funcionen al mateix temps i de forma coordinada. La primera és la que ressegueix l'obra creada, ja que tot dóna significació de Déu. La segona interpreta i comprèn l'obra creada mitjançant una ascensió, des d'allò que pertany als primers sentits a allò que pertany a la contemplació més alta, la que és pròpia de la fe cristiana, la que té lloc en Déu. El poble de Déu, poble dels salvats, és representat per vint-i-un coloms (set per tres), que són «temple o casa de l'Esperit» —representat pel colom de la tau— i que s'esplaien amb una benaurança celestial i una joia indescriptible, a la presència de la Santa Trinitat.

Coronant tota la façana del Naixement, hi ha el símbol de la Trinitat Santíssima. La creu en forma de tau (*crux commissa*) evoca el sacrifici cruent de Jesús. El trencadís vermell és prou eloqüent. Oberta als quatre vents, aquesta creu es projecta cap a tota la ciutat, tal com ho farà la creu que ha de coronar la torre de Jesucrist, la més alta de la Sagrada Família. Aquesta creu constitueix una invitació a unir Betlem i el Calvari, el bressol i el sepulcre on van disposar Jesús, l'encarnació del Fill de Déu i la seva mort redemptora. La creu de tau queda cenyida per una mena d'aspa. Aquest encreuament evoca l'abraçada que el Pare fa al Fill en els retaules que representen la Trinitat. En aquests retaules, el Pare, assegut, té a la falda el seu Fill penjat a la creu i l'abraça amb totes dues mans, mentre que l'Esperit, en forma de colom, se situa damunt el pit del Pare, entre el Pare i el Fill. Gaudí ha traslladat aquesta representació al majestuós símbol que corona el xiprer — arbre de la vida. L'amor que hi ha entre el Pare i el Fill dóna raó de la creació com a obra d'amor. Com llegim en l'Evangeli, «ningú no coneix el Fill, fora del Pare, i ningú no coneix el Pare fora del Fill i d'aquells a qui el Fill vol revelar» (Mateu 11,27). L'amor és l'explicació de la manera de ser de Déu. De fet, com remarca el beat Ramon Llull, Déu manifesta la seva omnipotència sobretot engendrant el Fill i enviant el seu Esperit. Déu és sortida cap enfora, cap a la humanitat i el món. Per això l'encarnació comença quan l'amor de Déu es projecta en el món, i el Fill accepta d'habitar entre nosaltres. Aquell que ha volgut revelar-se a si mateix entra ara a la història d'una manera nova: mitjançant la carn feble i petita del seu Fill. Darrere el misteri de l'encarnació del Verb de Déu, hi ha el misteri de la Trinitat, que sosté la història de la salvació de Déu.

Que el Senyor Jesucrist, fill de Déu i fill de Maria, fet home per nosaltres i com nosaltres, llevat del pecat, sostingui el poble de salvats que és l'Església.

Que el seu naixement, que uneix el cel i la terra, encamini els pobles cap a Betlem, i els doni el desig de conèixer Jesús, l'Infant tot just nat.

Que Betlem sigui casa del pa i dels pobres, indret que troben els pastors i els reis i on els àngels canten pau a la terra i glòria a Déu.

Pelegrinatges 17

www.clubmes.cat

Organització tècnica *Ruth Travel* GC 1478

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

La clepsidra de l'any 2017

La clepsidra és un aparell que permet mesurar el temps a través del pas que l'aigua fa d'un recipient a un altre. Aquest artifici té arrels molt antigues. La paraula que li dona nom enfonsa l'etimologia en la llengua grega. Es tracta d'un compost de dos termes: *robar* i *aigua*. L'aigua del primer recipient no es pot aturar, sinó que de manera constant és robada pel pas del temps. La clepsidra no fa pauses, no allarga uns instants en benefici d'altres, funciona de manera implacable. El present és el pas entre el passat i el futur, entre el somni i la memòria. Tan actual com fugisser. Encara ressonen els desitjos de felicitat d'un any nou. Encara ressona a les oïdes el so de les dotze campanades. Encara tenim al paladar el gust del raïm i del cava. Encara a la retina es conserven les imatges de la televisió. Encara se sent l'escalf de les abraçades. Encara torna al cor el murmurí de les pregàries. Encara el dolor, la soledat, la fam continuen presents en la vida de moltes persones, que miren la festa dels altres des de la llunyania de l'exclusió i la pobresa. A partir del primer segon de l'any nou, la clepsidra del 2017 ha començat a funcionar.

Aquest artillugi marca el temps del cronos. Un segon és igual a un altre segon. Un minut és igual a un altre minut. Una hora és igual a una altra. Un dia té 24 hores. Mesura objectiva, neutra, del temps que passa per a tots. Concentra el seu objectiu en la quantitat.

Som les persones les que omplim de contingut i significat el temps del cronos per convertir-lo en temps del *kairós*. Aquí és on apareixen les diferències qualitatives. Kanji Watanabe, protagonista de la pel·lícula *Ikiru* (Viure) d'Akira Kurosawa (1952) viu amb més plenitud els darrers sis mesos de la seva vida que les desenes d'anys que els precedeixen. Abans havia viscut com un autòmat, com un ésser mecànic, adormit, sense consciència. Durant els darrers mesos, coneixedor d'una malaltia mortal que l'afligeix, omple de sentit el projecte de la seva vida i mor en pau. El ritme cronològic de la clepsidra roba el temps que s'esfuma instant rere instant. El *kairós*, la plenitud, el significat... depèn de nosaltres. Les línies del pentagrama són iguals en totes les partitures, però en algunes la música és mediocre i en altres la simfonia és sublim.

La clepsidra et pot robar l'aigua del temps, però mai el valor de l'eternitat

Amb els progressos tècnics, existeix l'ambició de prolongar la vida fins a edats longeves. Sempre el cronos... El pas a la plenitud va en una altra direcció: viure una vida amb densitat i sentit. Els

místics no temen la brevetat de la vida, sinó la insignificança. Els místics saben que la màxima expressió de la seva existència s'aconsegueix a través de l'amor. Sant Joan de la Creu ho recorda: «*Mi alma se ha empleado, y todo mi caudal, en su servicio; ya no guardo ganado, ni ya tengo otro oficio, que ya solo en amar es mi ejercicio.*»

La clepsidra et pot robar l'aigua del temps, però mai el valor de l'eternitat.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Els petits detalls... del carrer

Sí, alguns petits detalls de la vida són els que fan que sigui Nadal cada dia. Sembla que quan arriben aquestes festes la gent es torna més tendra i solidària. Hi ha detalls anònims, atemporals, gratuïts que fan la vida més agradable per Nadal i durant tot l'any. Ahir tornava cap a casa i, com de costum, em vaig trobar el Martí dormint a mitja tarda. El Martí és un captaire del barri que ens acompanya cada dia amb les seves dèries i que dorm al carrer, mal-

grat que els mossos l'han volgut dur a un alberg més d'una vegada... És d'aquells homes als quals la vida ha arrabassat moltes coses, massa, fins i tot la capacitat de pensar amb seny. La beguda és gairebé el seu

La universitat del carrer ens ensenya moltes coses

aliment i deambula pels carrers fins que l'alcohol el rendeix i es posa a dormir en un racó d'un edifici que és el seu habitatge habitual. Allà s'arrapa a les seves flassades que acostuma a col·locar després, ben doblegades, al seu llit improvisat.

Com dic, ahir el vaig trobar dormint a mitja tarda, però em va sorprendre perquè ho feia sense les flassades, encongit pel fred. Li vaig preguntar a la dona del quiosc que està molt a prop i em va explicar que els de la neteja se les havien emportat. Ella els va dir que els hi deixessin perquè eren d'un home que dormia allà, però ells van al·legar que tenien l'obligació d'endur-se'n tot el que troben... El cas és que el pobre Martí es va quedar sense el seu llit. Anava cap a casa per veure si trobava un sac per portar-li quan vaig veure dues noies joves amb unes flassades que, amb una gran tendresa i cura de no despertar-lo, li van posar per sobre, com faria una mare amb un fill necessitat d'estimació... Ho dic de veritat, aquest gest senzill, anònim i tendre, d'unes joves que no es preguntaven per què aquell home era allà amb el cartró de Don Simón al costat, em va emocionar. Només veien algú necessitat d'ajuda i d'estimació que passava fred al carrer en una tarda crua d'hivern.

I és que, una altra vegada, el carrer és una veritable universitat de la vida que ens ensenya moltes coses, unes de bones, altres no tant, però de les quals sempre podem treure conseqüències per estimar i lliurar-nos als altres...

Perquè en una altra cantonada vaig contemplar amb dolor un altre grup de joves —gairebé adolescents— que esnifaven el típic *crac* amb una canyeta que, a manera de pipa, havien ficat en un envàs d'Actimel, era la pols que els acabaven de vendre uns col·legues sense escrúpols.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez An-sótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patricia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Cinto Busquet, Lucía Caram, Agustí Codinach, Enric Frigola, Joan Guiteras, Andreu Ibarz, Toni Lodeiro, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Armand Puig, Quique, Ignasi Ricart, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Peio Sánchez, Lluís Serra, Valentí Serra, Mercè Solé, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralte (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

Un regal per a tu

Un bisbe canadenc, Mons Hamelin, explica¹ que un nebot de quatre anys va dir un dia al seu pare: «Tinc ganes que arribi Nadal.» El pare, volent veure la reacció del fill, li va contestar: «Sí, certament, el Nadal és molt bonic... però no sé si aquest any tindràs cap regal. Ja saps que hem hagut de fer reparacions a la granja i hi hem gastat molts diners.» Aquestes paraules van ser seguides per un llarg silenci. Per fi, el nen va trencar el silenci i va dir: «Pare, si vols, pots agafar el camió que em vas regalar l'any passat, l'emboliques amb paper de regal i amb això em conformo.» Quina reacció més bella la d'aquest noiet. Li semblava molt bonic poder obrir el paquet de regal. Volia tornar a experimentar la sensació de goig que va tenir el Nadal anterior quan va obrir el seu regal.

No podríem aprendre alguna cosa d'aquest fet? No podríem aprendre alguna cosa d'aquest noiet de quatre anys? De vegades, diu sant Benet a la Regla, Déu ens parla a través dels més joves. Enmig de la nostra vida ordinària i rutinària, no

seria bo tornar a recordar i reviuire el goig del que ja tenim: una amistat, una ajuda, l'amor generós donat amb il·lusió i per sempre? Tot a la nostra vida ha estat i és un regal, però potser no ho assaborim com a tal i ens hi hem acostumat, hem perdut la il·lusió i la capacitat de sorprendre'ns davant la vida i ja no ens meravellam davant les coses, ni davant les persones, ni davant quasi res. La rutina ens ha pres els ulls de nen i els ha cobert amb unes tremendes diòptries que cap vidre no pot corregir. Els dies de Nadal, amb el misteri admirable de Déu Nen i la Llum del seu estel, poden tornar-nos uns ulls nous, la mirada de la fe, que ho veu tot, fins el més senzill i corrent, amb sorpresa agraïda, com un regal meravellós.

Regal és la trobada d'uns nuvis, l'amor dels casats. Regal és el somriure del nét als avis quan comença a caminar. Regal és l'amistat càlida i fidel.

Regal és el veí que està sempre disposat a donar un cop de mà sense demanar res a canvi. Regal és el sol, l'aire que respirem, les muntanyes i planes on vivim. Regal és la salut i menjar en pau el pa de cada dia. Fins i tot la malaltia, mirada amb els ulls de la fe, pot ser un regal espiritual que ens ajudi a tornar a Déu, a posar en Ell la nostra confiança, a treure importància a altres coses que abans ens feien patir.

Per què no tornem a embolicar els vells regals i els obrim contemplant-los amb uns ulls nous? Una bona ocasió per recordar, celebrar i mirar-se als ulls és l'aniversari del naixement o del casament, la festa de Nadal o de Reis. Magnífiques ocasions per tornar a la font, a l'origen de l'alegria, de la felicitat, de l'amor i, potser, per oblidar que ja no tenim regals nous per oferir-nos; i també per tornar a aprendre que Déu és el regal més bell de la vida.

¹ Jean-Guy Hamelin, *Un sourire sous la pluie*, Ed. Anne Sigier, pàg. 29-30

Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Any nou, nova oportunitat

Com un ritual, quan arriba el primer dia de l'Any Nou i sonen les dotze campanades, la festa s'estén com un esclat d'alegria i d'esperança. Els diversos meridians del món propicien que les celebracions es vagin succeint, com una carrera de relleus que contemplem en les nostres televisions, començant per l'Orient.

Hi ha un text famós de Carl Sagan, escrit quan la nau Voyager 2 va prendre la primera fotografia de la Terra des de l'espai i va observar la seva aparença de petit punt blau perdut en la immensitat de l'Univers, que diu: «Cada rei i camperol, cada jove parella enamorada, cada pare i mare, cada nen esperançat, inventor i explorador, cada mestre de moral, cada polític corrupte, cada superestrella, cada líder suprem, cada sant i pecador en la història de l'espècie va viure aquí en un gra de pols suspès en un raig de llum de sol.»

Per una banda aquesta observació ens fa humils. Què és l'espai, per dominar el qual lluiten tants pobles? I què és el temps, que cada any celebrem amb les seves dates assenyalades i aniversaris? Això no obstant, les persones no som àtoms perduts, sinó alguna cosa gran, ja que hem estat creats per Déu a imatge i semblança, participem del seu poder creador i cridats a gaudir de la vida eterna.

En la seva encíclica *Fides et ratio*, Joan Pau II observava que hi ha preguntes de fons que tots ens plantejem, com «qui sóc jo?», «quin és el sentit de la vida?», «què hi ha després?». Apareixen en la predicació de Jesucrist, però també en totes les religions, com les de Confuci i Buda, i en els filòsofs, com Plató i Aristòtil, i els escriptors, com Homer i Sòfocles.

El dia de Cap d'Any cau aquesta vegada en diu-

menge, el dia del Senyor, i aquesta coincidència serviria com a resposta a les preguntes. El món, i nosaltres amb ell, som del Senyor, d'ell venim i a ell anem.

Anem cap a Déu en el temps. La vida ens concedeix començar un altre any, el 2017 del calendari cristià que arrenca amb el naixement de Crist. Un any més en la nostra vida que comença amb esdeveniments previsibles, però també amb pàgines en blanc: successos imprevisibles i fets que nosaltres mateixos farem possibles.

La felicitat que avui ens desitgem els uns als altres, mitjançant tota mena de missatges, no ha de ser foc de bengala que aviat s'apaga. Perquè perduri hem d'assentar-la en valors sòlids: la nostra relació amb Déu i amb els altres sent alhora adoradors i compassius.

Que tingueu tots un felix i sant Any Nou.

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

www.catalunyacristiana.cat

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb

Agustí Vall i Fortuny, sacerdot jesuïta

Enric Frigola

Coordinador general de Ràdio Estel i
«Catalunya Cristiana»

A trenc d'alba del dia de Santa Llúcia del 2016 va morir el jesuïta Agustí Vall i Fortuny. Nascut l'any 1931 va entrar a la Companyia de Jesús com a novici l'any 1950 i va ser ordenat sacerdot el 1962. A més de Filosofia i Teologia, el pare Vall va estudiar Pedagogia i Humanitats i durant diversos anys va treballar al col·legi dels Jesuïtes de Casp (Barcelona), on va ser responsable de la biblioteca i ensenyà llatí, geografia i religió. Col·laborava també en les activitats musicals i en la direcció del cor, ja que era un gran aficionat a la música, especialment la clàssica.

A finals de la dècada dels anys setanta i principis dels 80, Agustí Vall va manifestar d'una manera contundent el compromís amb els moviments pacifistes i democràtics en general i acompanyava sovint Lluís M. Xirinachs en les seves vagues de fam. En va protagonitzar dues ell també, la qual cosa el va portar a ser una figura molt coneguda a Catalunya ja que els mitjans de comunicació se n'ocupaven sovint.

El seu amor a Catalunya era d'una solidesa indestructible, però també ho era la seva vocació de missioner i de corremon. Després de diverses estades a Centreeuropa, durant la dècada dels 80 va marxar a l'Índia per un llarg període, i més endavant va anar al Brasil, a Fortaleza concretament, on també va passar-hi diversos anys. Allà, el pare Agostinho va ser rector d'una parròquia de més de 300.000 habitants.

Va tornar l'any 1996 per problemes de salut i va passar els últims anys a la infermeria del Centre Borja de Sant Cugat. Tal com es va destacar el dia de la cerimònia religiosa del comiat, va ser un home «a la recerca constant de respostes coherents als reptes de cada moment».

Catalunya Cristiana ha tingut accés a bona part de la correspondència que va mantenir amb la seva família i altres documents personals, de la qual n'extraïem uns fragments que parlen per ells mateixos de la seva extraordinària personalitat, del seu compromís amb Déu i els més desfavorits, i de la seva inequívoca posició en la defensa dels drets dels ciutadans, individualment i col·lectiva.

CARTA DES DE L'ÍNDIA (sense data)

Ja sóc a l'Índia. A l'aeroport de Bombai m'esperaven Frederic Sopena i en Jordi Ribas. He visitat algunes famílies del barri i aleshores m'ado no que, malgrat tot, el «clero» som uns privilegiats. Si nosaltres dormim a terra, ells també, però nosaltres disposem d'uns quants metres quadrats per a cadascun i hi ha moltes famílies que han de viure en una casa-cabana d'una sola cambra de 9 metres quadrats. Nosaltres tenim ventiladors, ells no. Nosaltres anem a

buscar l'aigua a pocs metres, mentre que algunes famílies necessiten caminar prop de mil metres per camins inexistents.

CARTES DES DEL BRASIL Fortaleza, 18 de març del 1988

He visitat alguns indrets on hi havia hagut les famoses «reduccions» dels jesuïtes: autèntiques ciutats-repúbliques creades per tal de defensar els indis de l'ambició dels espanyols i portuguesos, que els segrestaven i els feien esclaus. En aquestes «reduccions» els indis van aprendre a construir cases, esglésies de pedra, a conrear la terra, a forjar el ferro... a cantar, també. Els seus cors i corals cantaven millor que els àngels, i interpretaven misses i motets de l'estil de Pergolesi i Vivaldi... Ja sabeu com va acabar aquella experiència única: els exèrcits espanyol i portuguès van massacrar indis i jesuïtes, van enderrocar cases i esglésies.

Fortaleza, 14 de juliol del 1994

Reunions i més reunions amb els polítics, el govern, l'alcaldia, els constructors per tal de trobar una solució que no perjudiqui el poble, desnodrit i que no té on malviure. És difícil impedir els «despejos», acció de foragitar la gent de les ocupacions amb brutalitat i violència per part de la policia, sempre al servei dels latifundiaris i poderosos. Amb el pare Felip, també

de Barcelona i de 78 anys, treballem de ferm en aquests problemes que aquí anomenen problemes de la pastoral de la terra i del sòl urbà. La pastoral de la parròquia procuro que no sigui una pastoral de «conservació», sinó més aviat de transformació de la societat a partir dels més pobres, a partir de les seves necessitats més primàries i de la seva forma de ser i de fer.

ACTIVISTA, DEFENSOR DELS DRETS HUMANS

Comunicat a l'opinió pública
Col·legi Sagrat Cor, carrer Casp, Barcelona, 14 d'abril del 1976

Ja fa dos mesos que foren detinguts i empresonats set joves objectors de consciència. A Vitòria, els primers dies de març, quatre obrers van morir violentament sota les bales de la policia. Ja han passat 40 dies i encara no s'ha aclarit res. Encara avui se segueix negant sistemàticament a tot un poble l'exercici dels drets més fonamentals. Davant d'aquestes actuacions de violència, de repressió i d'injustícia, he decidit començar el dijous sant, 15 d'abril, una vaga indefinida de fam, per tal de demanar a les autoritats, d'una manera pacífica però compromesa, dues coses concretes: la llibertat per Ricard Gamundi i els altres objectors de consciència detinguts el dia 8 de febrer a Barcelona i una investigació seriosa, completa i no manipulada dels fets de Vitòria.

Relació epistolar amb Manuel Fraga Iribarne, ministre de Governació
Fragment de la carta del pare Agustí Vall al ministre, des del Col·legi de Casp
Barcelona, 8 de juny del 1976

Las peticiones de amnistía que surgen de todos los rincones de España son ignoradas por el Gobierno. No solo no dejan en libertad a los presos políticos sino que siguen encarcelando a más por motivos puramente políticos y de conciencia. Al pueblo de España se le debe todavía una clarificación completa y pública de los hechos de Vitoria. Quiero manifestarle mi más enérgica protesta por el aumento de malos tratos y torturas en las comisarías y prisiones de España; yo mismo he visto las huellas dejadas por torturas bestiales.

Resposta del ministre (fragment)

14 de juny del 1976

Rvdo. Padre

Mi vieja lealtad a la Compañía de Jesús me impide pasar su carta al Fiscal, que es el único trato que merece tan lamentable epístola.

Carta adreçada a tots els bisbes i abats de Catalunya

Fragment

25 de desembre del 1976, Nadal

El passat mes de juny vaig recórrer les diòcesis de Catalunya per parlar amb els bisbes de la nostra terra. Us vaig demanar que denunciéssiu de forma concreta, clara i entenedora pel poble les repressions, tortures, morts i arbitrarietats que comet el Govern espanyol. Us vaig dir també que els bisbes de l'Església a Espanya han estat i estan massa lligats als poderosos, i que constituïu un escàndol per al poble, que no pot entendre com els que s'anomenen successors de Jesús viuen com rics entre rics. Em dol fins al fons del meu ésser que l'Església no mostri al món el veritable rostre de Jesús. Us demano que sigui convocada una Assemblea de Cristians on tots hi puguem ser representats, i ho faig arriscant part del meu benestar i la meua salut. Avui, dia de Nadal, començo un dejuni —vaga de fam— per recolzar la meua petició.

CENTRE BORJA, SANT CUGAT 25 de desembre del 1995

(Nadala als seus germans i nebots)

Els dies es fan curts, les ombres de la nit semblen guanyar la batalla; la neu i el gel dominen els cims de les muntanyes i amenacen envair les valls; els arbres, sense fulles, amb els seus mil braços nus elevats al cel, semblen definitivament morts; però de sobte, una llum brilla enmig de la fosca; els cors comencen a escalfar-se, la vida venç la mort: un acaba de néixer avui per nosaltres. És Jesús i, amb Ell, l'alegria, l'amor i la pau envaeixen la terra i comencen a formar part de la nostra vida.

Lectures

Solemnitat de la Mare de Déu

Lectura primera

Nm 6,22-27

Interposaran el meu nom a favor del poble d'Israel, i jo el beneiré

Lectura del llibre dels Nombres:

En aquells dies, el Senyor digué a Moisès: «Digues a Aharon i als seus fills: Beneïu el poble d'Israel amb aquestes paraules: "Que el Senyor et beneeixi i et guardi, que el Senyor et faci veure la claror de la seva mirada i s'apiadi de tu; que el Senyor giri cap a tu la mirada i et doni la pau." Així interposaran el meu nom a favor del poble d'Israel, i jo el beneiré.»

Salm responsorial

66

Que Déu s'apiadi de nosaltres i ens beneeixi,
que ens faci veure la claror de la seva mirada.
La terra coneixerà els vostres designis,
i tots els pobles veuran la salvació.

R. Que Déu s'apiadi de nosaltres i ens beneeixi.

Que s'alegrin els pobles i cridin de goig.
Vós regiu el món amb justícia,
regiu les nacions amb rectitud
i guieu els pobles de la terra. **R.**

Que us lloïn les nacions, Déu nostre,
que us lloïn tots els pobles alhora.
Que Déu ens beneeixi,
i el venerin d'un cap a l'altre de la terra. **R.**

Lectura segona

Ga 4,4-7

Déu envià el seu Fill, nascut d'una dona

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Galàcia:

Germans, quan el temps arribà a la seva plenitud, Déu envià el seu Fill, nascut d'una dona, nascut sota la Llei, per rescatar els qui vivien sota la Llei, perquè obtinguéssim ja la condició de fills. I la prova que som fills de Déu és que l'Esperit del seu Fill que ell ha enviat crida en els nostres cors: «Abbà, Pare!» Per tant, ja no ets esclau, sinó fill; i si ets fill, també ets hereu, per gràcia de Déu.

Al·leluia

Hb 1,1-2

*Déu antigament havia parlat als pares
per boca dels profetes*

Evangeli

Lc 2,16-21

*Trobaren Maria i Josep amb el nen.
Passats vuit dies, li posaren el nom de Jesús*

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc:

En aquell temps, els pastors anaren a Bet-Lèhem i trobaren Maria i Josep, amb el nen a la menjadora. Havent-ho vist amb els propis ulls, van contar el que els havien dit d'aquell infant, i tothom qui ho sentia es meravellava del que deien els pastors.

Glòria Monés

Maria conservava aquests records en el seu cor i els meditava. Després els pastors se'n tornaren, glorificant Déu i lloant-lo pel que havien vist i sentit; tot van trobar-ho com els ho havien anunciat. Passats vuit dies, quan hagueren de circumcidar-lo; li posaren el nom de Jesús; era el nom que havia indicat l'àngel abans que el concebés la seva mare.

Consultori bíblic

Ignasi Ricart

Claretà i
biblista

Qui eren els mags d'Orient?

Aquests, a l'evangeli de Mateu, s'agenollen davant l'Infant diví igual que al final de l'evangeli els deixebles s'agenollen davant el Ressuscitat per adorar-lo (fa servir el mateix verb en grec). Els mags van veure una estrella. Els astrònoms saben que hi hagué una conjunció planetària de Júpiter i Saturn en la constel·lació de Piscis a l'entorn de l'any 7 aC. Com que Júpiter era l'estrella símbol de la reialesa i Saturn la de Palestina, els astròlegs babilònics van poder deduir que a Israel estava a punt de néixer el fill d'un rei. Per això, arribats a Jerusalem van preguntar: «On és el rei d'Israel que acaba de néixer?» Els savis d'aquest món reconeixen en Jesús el rei dels jueus i l'adoren.

Jerusalem està a l'espera del naixement d'un nou rei. El poderós rei Herodes té por d'un infant que l'atemoreix. Per les Escripures sap que el rei dels jueus havia de néixer a Betlem. Així els Mags s'assabenten cap on han d'anar i tornen a veure l'estrella. Només els pastors i la gent de cor senzill segueixen l'estrella que els porta cap a Jesús, Maria i Josep.

Els «Mags d'Orient» (Mt 2,1) eren astròlegs, uns savis de Babilònia: la tradició popular, a partir del Salm 72,10 i d'Isaïes 60,6, els ha convertit en (tres) reis i els considera testimonis de les nacions paganes que van reconèixer el Messies ignorat per Herodes i el poble jueu. Igual que els Mags, nosaltres seguim l'estrella que ens guia fins a Jesús, a la casa de Maria i Josep. En aquesta casa ens sentim veritablement com «a casa»: germans i germanes.

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

Mariam, nom de la noia jueva; Maria, nom de la noia creient

Malavesats pels Pastorets que des de petits tenim gravats als ulls, llegim aquests passatges com si fossin contes d'infants. Els pastors, en temps de Jesús, eren malvistos, considerats impurs perquè convivien amb animals. Lluc se'n serveix per descriure la total marginació en què nasqué Jesús i ho contrasta amb la completa sintonia que s'establí entre els àngels i els pastors: «Quan els àngels s'allunyaren d'ells cap al cel, justament els homes, els pastors, es digueren els uns als altres...» Aquesta variant reforçada amb l'adverbi, «justament els homes», que conserva el Còdex Beza, evidencia el canvi que es produí en els pastors arran de la glòria que els envoltà de llum quan se'ls presentà l'àngel del Senyor (Lc 2,9), fins al punt de restituir-los la dignitat humana de què havien estat privats en nom de la Llei. Encoratjats per la bona notícia, prenen la decisió de travessar fins a Betlem. Hi van «de pressa» i troben una comunitat (tres persones) molt singular: «La Maria, en Josep i la criatura ajaguda a la menjadora.» Al lector, Teòfil, ja li són familiars (triple article). «Maria», i no «Mariam» (com resa el text usual), és «la plena de gràcia», perquè, a partir del moment en què l'àngel Gabriel fou enviat a una noia galilea «de nom Mariam», compromesa amb un home «que tenia per nom Josep» (1,26-27), i la saludà, li canvia el nom jueu pel de «Maria» (1,30), mostrant així el canvi profund que s'ha operat en ella; Josep ocupa el centre de la terna, car els entronca amb la dinastia davídica; el bebè nou-nat, reposa en una menjadora d'animals. A Maria li resulta molt difícil de digerir l'anunci dels pastors i opta per «conservar totes aquestes paraules meditant-les en el seu cor». Ja arribarà el dia en què ho podrà comprendre. L'infant, sotmès a la Llei pàtria, serà «anomenat pel seu nom, Jesús, el nom que li havia posat l'àngel abans que ell fos concebut en el si de la mare», tot anticipant així que havia de «salvar» el seu poble.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIA II)

TEMPS DE NADAL

(SALTERI: SETMANA 2)

GENER

1. DIUMENGE

Solemnitat de Santa Maria, Mare de Déu (S), Blanc. Lectures: Nombres 6,22-27 / Salm 66 / Gàlates 4,4-7 / Lluc 2,16-21
SANTORAL: Almaquí, mr.; Concordi, prev. i mr.; Eufrosina, vg.

2. DILLUNS

Sants Basili el Gran i Gregori Nazianzè (MO), Blanc. Lectures: 1 Joan 2,22-28 / Salm 97 / Joan 1,19-28
SANTORAL: Adelard, ab.; Emma, vg.; Isidor d'Antioquia, b. i mr.; Macari, ab.

3. DIMARTS

Fèria, Blanc. Lectures: 1 Joan 2,29-3,6 / Salm 97 / Joan 1,29-34. O bé: *Santíssim Nom de Jesús (ML), Blanc.*
SANTORAL: Anter, p. i mr.; Fulgenci, b.; Genoveva, vg.

4. DIMECRES

Fèria, Blanc. Lectures: 1 Joan 3,7-10 / Salm 97 / Joan 1,35-42
SANTORAL: Àngela de Foligno, rel.; Isabel-Anna Seton, rel.; Odiló, ab.; Rigobert, b.

5. DIJOUS

Fèria, Blanc. Lectures: 1 Joan 3,11-21 / Salm 99 / Joan 1,43-51
SANTORAL: Carles de Sant Andreu, rel.; Joan Nepomucè Newman, b.; Simeó Estilita, monjo; Telèsfor, p. i mr.

6. DIVENDRES

Epifania del Senyor (S), Blanc. Lectures: Isaïes 60,1-6 / Salm 71 / Efesis 3,2-3a.5-6 / Mateu 2,1-12
SANTORAL: Melcior, Gaspar i Baltasar; Nilamó.

7. DISSABTE

Sant Ramon de Penyafort (MO), Blanc. Lectures: 1 Joan 3,22-4,6 / Salm 2 / Mateu 4,12-17.23-25
SANTORAL: Crispí, b.; Julià de Toledo, b.; Tell, ab.; Virgínia, mr.

El sant

Per Eduard Brufau

Sant Basili el Gran

Un dels grans Pares de l'Església és sant Basili de Cesària (c. 330 – 379), juntament amb el seu germà Gregori de Nissa i amb el seu amic Gregori de Nazianz. Pertanyent a una família aristocràtica de Cesària de Capadòcia, avui part de Turquia, va poder rebre la millor educació filosòfica, teològica i literària a Constantinoble i Atenes.

De nou a la seva ciutat natal sant Basili va fundar-hi una escola de lleis i oratòria amb molt d'èxit. Però conscient del perill de la mundanitat, ho va abandonar tot per retirar-se i viure com a monjo amb altres

parents i companys. En aquesta comunitat va aprofundir en la lectura de les Escriptures i dels primers autors cristians, sobretot Orígenes. Sant Basili va escriure nombroses obres sobre espiritualitat, teologia i contra les heretgies. També es va implicar en l'acció social quan una gran fam va afectar la regió de Capadòcia, i finalment va ser escollit bisbe de Cesària. Home d'una profunda espiritualitat és considerat com una de les figures fonamentals del monaquisme de les Esglésies d'Orient.

Que el Senyor giri vers tu la mirada i et doni la pau

La crisi econòmica, l'empobriment que porta a una desigualtat crònica, el terrorisme, l'allau d'expulsats de casa seva per la fam o per la guerra, la violència de les armes, ens han aportat una dosi considerable de realisme a l'hora de viure la fe. No podem pas fer veure, com el Cándid de Voltaire, que Déu es fa un de nosaltres en el millor dels mons possibles: vivim en un món en què la foscor, la por, la violència fan estralls. En un món on la fragilitat —com molt bé ens recorda enguany Càritas— ens fa vulnerables. Però aquesta mateixa vulnerabilitat, que potser en els darrers anys no percebíem tan cruament, és la que ens fa veure com un tresor l'arribada de Jesús, que es fa un refugiament més, un sense llar, un aturat, un treballador sense drets, un nadó a la intempèrie, arribat en una família senzilla, on l'acollida passa per damunt dels convencionalismes, fruit d'una genealogia, que no és la dels millors, sinó que està plena de personatges com nosaltres, pecadors i impurs. Jesús neix sense pors i sense privilegis. Neix perquè una noia sen-

zilla, sense estudis ni títols ni reconeixements ni lideratges, confia en l'Esperit i arrisca el rol que li era reservat a la vida: el d'esposa de Josep; neix perquè el tal Josep és capaç de fer-se seva una família de la qual no n'és el protagonista. Una situació que se sosté únicament per la confiança. Aquí hi ha la mirada de Déu i d'aquí surt la pau. Aquest és el nom de Jesús: Déu salva. I ho fa des de la fragilitat i del silenci. I ho fa amb infinita confiança en Déu, que vol dir sobretot confiança en les persones. Aquesta mateixa pau, la pau de l'alegria, del coratge, de la llibertat i de la tenacitat, és la que nosaltres tenim a l'abast i la que celebrem els cristians el primer dia de l'any, des del 1968 per desig de Pau VI. Aquesta pau ens hauria de portar a relativitzar els conflictes amb els nostres veïns, a aprendre a perdonar i a dialogar, a respectar els nostres adversaris i enemics, a confiar en qui tenim al nostre voltant, a viure

amb esperança, a compartir allò que som i que tenim, a mobilitzar-nos per una vida digna per a tothom i pels drets de les persones, a donar valor i qualitat a la vida política, a qüestionar el circuit de les armes. Jesús portarà la pau vencent les temptacions del poder, del diner i del prestigi i posant-se a tret. Nosaltres senzillament podem posar-nos en camí, sense por d'anar amb les mans buides. Josep M. de Sagarra, al *Poema de Nadal*, diu que hi ha molts camins que porten a Roma, però només un camí que porta a Betlem. Buscar la pau des de la nostra petitesa ens posa en aquest camí, encara que els nostres passos puguin semblar-nos insignificants i els nostres avenços, irrelevants. El camí de Betlem no està fet per als motors de gran cilindrada, sinó per als qui han de caminar amb crosses. No és una cursa de velocitat, sinó un espai de trobada, on ens ajudem mútuament a caminar. No és espai de xerrameca, sinó silenci atent i expectant. Perquè és més important ser en el camí que arribar al final. Que passeu un molt bon 2017!

Mercè Solé
Membre de l'ACO i del
Centre de Pastoral
Litúrgica de Barcelona
(msoletay@gmail.com)

Agraïment

Tots els dies prego en comunitat pels nostres pares, parents i «benefactors i persones encomanades a les nostres pregàries». Un milió de gràcies, germana Clara, per continuar enviant-nos *Catalunya Cristiana*. Ara que puc treballar menys, llegeixo més que abans.

LUIS CAROL, sdb
Cochabamba (Bolívia)

«El Nadal del malalt al llit»

Uns estels, a mitjanit,
han vingut sobre el meu llit,
Em diuen, parpellejant:
ha nascut el Déu Infant.

Voldria fer-li un petó
i dur-li mel i mató.
Bon Jesús, no puc venir.
L'any que ve, segur que sí.

Del bressol, el Jesuset,
m'ha tirat un petonet,
Maria em dona consol,
Josep toca el flabiol.

Bones festes, bon any nou!
El gall de Nadal ja es cou.
Ens donaran cava i vi?
A les nou, tots a dormir.

FRANCESC A. PICAS
La Jonquera

«Quo vadis?...»

Davant d'aquestes festes tan tradicionals, cal qüestionar-nos: on anem?, què se n'ha fet, dels bons propòsits de l'any passat? La situació mundial s'ha agreujat; hi ha més problemes, guerres, odis, corrupció, malversació, fam, persecució i molts altres mals.

Ha complert 80 anys

El papa Francesc ha complert 80 anys. Nombroses personalitats i institucions d'arreu del món l'han felicitat en uns dies en què hem conegut que, segons el popular rànquing de la revista *Forbes*, el Papa és en aquest moment la cinquena persona més influent del món.

La influència del Sant Pare no és una influència a l'ús. No pot equiparar-se de cap manera a la dels líders polítics; no és tan sols un guia moral rellevant. El Papa és el successor de Pere, és el vicari de Crist a la terra, és el Bisbe de Roma, amb tot el que això significa per a la història en general i en particular per a la història de la cristiandat.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

Cal reflexionar, actuar mirant endavant per corregir els errors, proposar-nos un món millor, desprendre'ns de tot el que destrueix i construir sobre aquest present ple de dolor la veritat i l'amor. Mai no és tard si hi ha bona voluntat.

La fam, els que viuen sense sostre, els que cerquen aixopluc per iniciar una nova vida lluny de la seva terra... tots tenen el mateix dret que nosaltres de poder gaudir d'una vida digna. El 2017 ha de ser un any de seny, de prosperitat per a tothom. Cal proposar-nos-ho i fer que sigui realitat.

JOAN GARRIT BRUGUERA
Alella

El millor regal

Regals. Probablement deu ser la paraula més dita en aquesta època de l'any. Estem en crisi, sí, però tot i així no ens deixem de preguntar quina joguina voldrà el meu nebot o quin abric li agradarà més a la meva sogra. Si ens fixem, tots els regals que esmentem requereixen diners. No

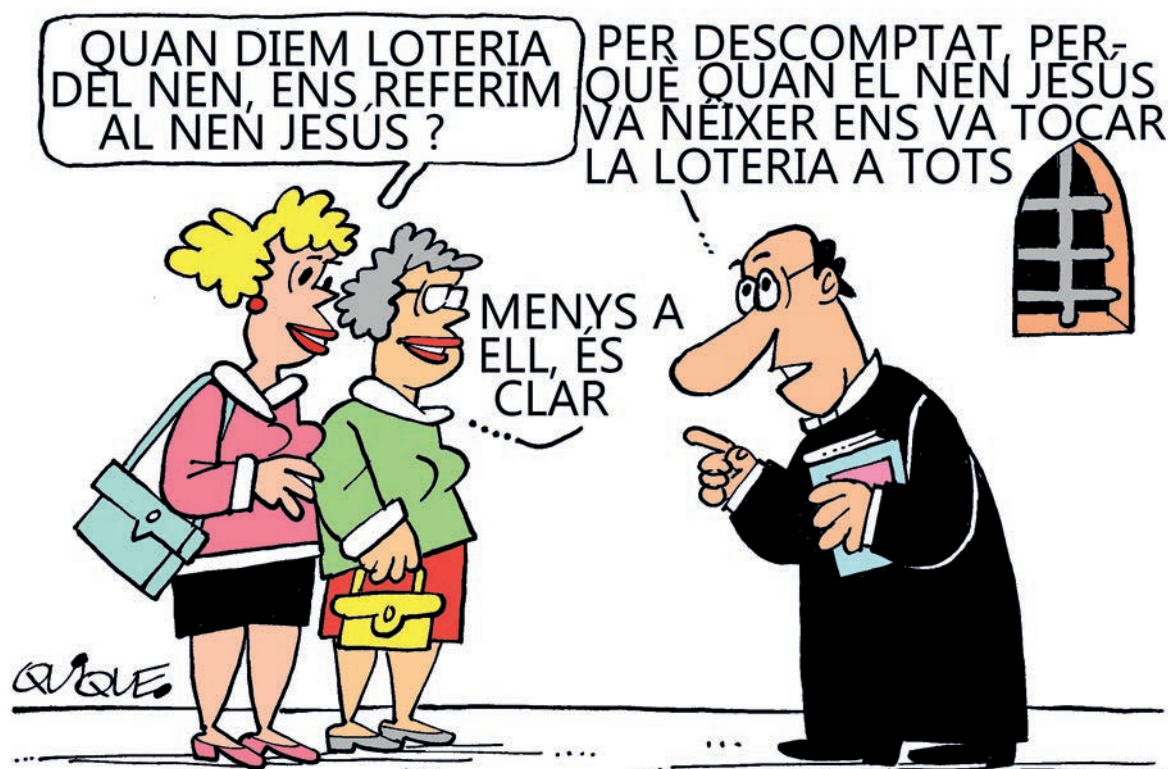
obstant, m'agradaria proposar un altre tipus de regal, un regal que no tothom estarà disposat a fer o fins i tot a acceptar. I si regalem un somriure? Sí, un somriure. Un somriure a la veïna que evites trobar-te a l'ascensor, un somriure al cunyat que t'intenta deixar en ridícul o, fins i tot, un somriure a qui no pot tenir una llar o menjar, ja que, probablement, serà el regal més valuós que rebrà.

MERCÈ ALONSO JUAN-MUNS
Matadepera

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les quinze línies mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar-hi l'adreça i el telèfon. *Catalunya Cristiana* es reserva el dret de publicar les que consideri oportunes i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Arbre o pessebre?

Potser són figuracions meves, però veig que cada cop més es perd el sentit del Nadal. Des de «pessebres» psicodèlics, on no hi ha ni un sol signe cristià, fins a felicitacions on la paraula «Nadal» brilla per la seva absència. Ara veig que a moltes cases hi posen arbre (de plàstic i de malt gust) i no es fan pessebres. Parlo de cases cristianes. Potser seria bo alguna indicació al respecte...

Que el Nadal se secularitza és un signe evident de la secularització de la nostra societat. Per deixadesa, per ignorància, per negligència amb la nostra pròpia tradició cultural... de tot una mica. Una vegada, per Nadal, de bon matí, em vaig trobar una persona jove i li vaig dir: «Molt bona festa del Naixement de Jesús!» Em va respondre: «Però que no és Nadal avui?» Molt significatiu. Nadal forma part del folklore i imaginari col·lectiu i és celebrat de moltes formes. Nosaltres el volem celebrar cristianament, donant a Jesús el protagonisme que li correspon. Ell fa que sigui Nadal. Cal recordar-ho. Molts celebren el Nadal com una festa d'aniversari en què es fan compliments a tothom menys a qui compleix els anys. Aquests pessebres que vostè comenta no hi són per casualitat. Els qui els fan saben molt bé per què ho fan. També aquestes nades que es limiten a dir «bones festes», sense saber de quines festes parlem i per què tenim motius de fer festa. Amb signes i dibuixos sense cap referència cristiana. Fins i tot algunes augurant-nos un bon solstici d'hivern. Miri, cadascú fa el que pot i el que li sembla. Nosaltres posem-hi molt de sentit cristià a aquests dies. Triem per les nostres felicitacions nadalenques preciosos textos de la Sagrada Escripura i de la tradició cristiana. Il·lustrem-les amb les meravelloses representacions que tenim d'un art cristià multiseccular. A mi m'agrada afegir-hi un text personalitzat dient que recordo en l'oració aquella persona que felicito i li desitjo que Nadal sigui un temps per trobar-se o retrobar-se amb Jesús. Les felicitacions nadalenques, més enllà dels convencionalismes, poden fer molt de bé. I, sobretot, no les enviem per correu electrònic!

Pel que fa a l'arbre sense pessebre, em sembla molt pobre i poc adient amb la nostra tradició. En tot cas, arbre i pessebre. Si pot ser, arbret natural que puguem després retornar a la natura. I no oblidem el més essencial: que les festes nadalenques siguin celebrades en el caliu de l'Eucaristia a les nostres parròquies i en el retrobament harmoniós en la família. I que no manqui un gest fraternal, generós i solidari realitzat preferentment en les nostres Càritas. És aquest el bon Nadal lluminós i cristià que us desitjo.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

«Hi ha una interculturalitat mal entesa»

María Elósegui, catedràtica de Filosofia del Dret

Joan Piñol

La jurista María Elósegui (Donostia, 1957) és una prestigiosa catedràtica de Filosofia del Dret a la Universitat de Saragossa. Un dels seus camps de recerca és la relació entre les diferents cultures i el dret. Precisament aquest va ser el motiu que fos convidada a participar en el simposi *Estat i religions i la seva relació en les democràcies pluralistes actuals*, organitzat per la Fundació Joan Maragall amb la col·laboració del Palau Macaya i l'Obra Social "la Caixa". El seu tema d'estudi és especialment actual i candent, perquè la diversitat religiosa juntament amb la secularització han colpejat el sistema jurídic i cultural europeu, avesat a una homogeneïtat que segurament no tornarà mai més.

En matèria de relació entre cultura, religió i estat, diu que hi ha dues gran tendències generals.

Resumint molt, d'una banda hi ha plantejaments molt assimilacionistes que intenten que hi hagi una cultura majoritària, que els de fora s'assimilïn a aquesta cultura dominant i que els països siguin més homogenis. En resposta a això, hi ha un model que ha nascut sobretot des de les minories per defensar-se de l'assimilació, el que anomeno un multiculturalisme tancat, que du a viure en societats paral·leles.

Encara hi ha països europeus que intenten aplicar aquest primer model de monocultura?

En part França està una mica en aquest model. Primer de tot has de ser ciutadà, però és una ciutadania en abstracte, oblidant-te de la teva identitat cultural i religiosa. Un republicanisme a la francesa: ets ciutadà francès i tota la resta queda dins del món privat. El món públic seria asèptic, només amb els valors republicans. En el tema religiós és una mena de neutralitat que camina cap al laïcisme i no cap a la laïcitat.

Però sembla que aquests valors de cohesió «neutrals» allà no funcionen com a element de cohesió.

No crec que puguis ser lleial a una República asèptica. A més, la persona no es pot trossejar. No pots ser ciutadà sense les teves identitats. Hi ha una continuïtat, no pas ruptura, entre el teu ésser cultural, religiós i ètnic i el teu ésser com a ciutadà.

Quin model proposa?

Proposo la interculturalitat, basada en l'antropologia i en el model canadenc. La idea és que en la vida pública sigui possible mostrar aquesta diversitat religiosa i cultural. És a dir, la diversitat no és només per al món privat, per a casa teva, sinó que ha d'impregnar l'espai públic. Tot i que hi hagi una cultura dominant, a la vegada per fer justícia has de fer espai a les cultures i religions minoritàries. Aquí és on l'administració pública ha de permetre aquesta visibilitat.

Quin país té vostè com a referència?

Alemanya és un bon exemple. Hi ha de tot, però allà realment no hi

ha problemes seriosos d'integració, sobretot en les generacions joves. Bèlgica i Itàlia també fan bé les coses.

Quin paper han de tenir les religions en l'espai públic?

No podem excloure la faceta religiosa de l'espai públic. A Espanya hi ha una tendència a denigrar la visió transcendent del ciutadà i això es ven com a neutralitat, però en realitat això exclou el creient. Hi ha una secularització agressiva i bel·ligerant amb les religions.

Habitualment, per respectar les altres religions o cultures es recorre a eliminar símbols cristians.

Aquí igualem per sota, traient. Hi ha una interculturalitat mal entesa, on per deixar espai a d'altres m'he d'arraconar jo. Per posar-ne un exemple, a l'Aragó es va discutir la presència a l'escut regional del cap de quatre moros com a símbol i es va dictar una ordre del Parlament aragonès per deixar clar que això és part de l'heràldica i de la tradició. No tindria sentit fer-ne un estudi anacrònic. I això passa amb moltes obres d'art que hem de respectar.

Defensa que hi hagi classe de religió a l'escola pública.

En efecte. És bo tenir una educació religiosa als col·legis públics tal com estableix la legislació actual. En aquest sentit, la Constitució espanyola respon més aviat a un model intercultural. Hi ha aconfessionalitat, però no una neutralitat absoluta de l'Estat. A mi em preocupa que hi hagi alguns centres públics que posin traves a la classe de religió, i vagin en contra del dret dels pares a escollir.

Però poden aparèixer conflictes.

Sí, hi ha molts temes que estan

sobre la taula i que cal resoldre. La base són els drets constitucionals. Però després, alhora, cal treballar la diversitat, no amagant-la sinó fent-la visible.

Però de vegades les lleis xoquen contra aquesta diversitat.

Efectivament. No tot es pot permetre, el límit són els drets humans. Però hi ha moltes coses que es poden flexibilitzar en la manera de complir-se fent-ho compatible amb les creences de cadascú. Ara el tractament de l'Estat no ha de ser només amb els grups religiosos, amb les esglésies i les organitzacions, sinó sobretot amb cada ciutadà. La norma general s'ha d'ajustar raonablement a les necessitats religioses o de consciència del ciutadà. Hem de fer adaptacions o

acomodacions raonables de festes, dietes, vestimentes... Són qüestions que afecten drets fonamentals però no són contràries a l'ordenament jurídic, sinó a la inversa, hi ha un dret que siguin protegits.

Per exemple?

L'atenció religiosa als hospitals i les escoles. Respectar els aliments per temes culturals (*kasher* i *halal*). Després també els llocs de culte, no es tracta de treure les capelles catòliques sinó d'afegir altres llocs de culte que fes falta.

Així, doncs, seria una laïcitat oberta, on l'estat dialoga amb les diferents religions.

Exactament. Les religions i les cultures no són una cosa negativa sinó una cosa que cal valorar.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826

Mòbil: 639 474 741

c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Testimoniatge de la fecunditat de la fe cristiana

S'ha presentat la col·lecció Clàssics Cristians del Segle XX

Miquel Àngel Codina
Barcelona

L'Ateneu Sant Pacià i Edicions Pòrtic, amb el suport de la Conferència Episcopal Tarraconense, la Fundació Dr. Albert Bonet i la Generalitat de Catalunya, han editat la col·lecció Clàssics Cristians del Segle XX, que ofereix, en traducció catalana i precedida d'un estudi, autors i obres importants de les diverses tradicions cristianes. La selecció d'autors i títols ha anat a càrrec d'un Consell assessorat format per Josep Castanyé, Lluís Duch, Salvador Pié-Ninot, Armand Puig i Sebastià Janeras.

La col·lecció es va presentar el dimecres 14 de desembre a l'aula magna del Seminari Conciliar de Barcelona. Sota la presidència de Mons. Agustí Cortés, bisbe de Sant Feliu de Llobregat, hi van participar també el Dr. Armand Puig, rector de l'Ateneu Sant Pacià; l'escriptor Carles Duarte i el Dr. Sebastià Janeras, director de la col·lecció Clàssics Cristians del Segle XX.

Aquesta antologia continua la que el Dr. Janeras va dirigir del 1988 al 2005 sota el títol Clàssics del Cristianisme, on va publicar cent volums d'obres traduïdes al català dels principals autors de tota la tradició cristiana, des dels orígens fins a la fi del segle XIX, dels Sants Pares als pensadors rellevants de les tradicions catòlica, ortodoxa i reformada. Per dur-la a terme es va establir un acord entre la Facultat de Teologia de Catalunya i la Fundació Enciclopèdia Catalana, que també va comptar amb el suport de la Conferència Episcopal Tarraconense. Cal recordar que aquesta col·lecció va rebre la Creu de Sant Jordi i el premi d'honor de la Fundació Lluís Carulla.

Vint volums

«La idea de continuar la col·lecció romanien en el pensament dels responsables d'aquella primera empresa per tal de publicar autors significatius del segle XX. Es tractava de només un segle, no pas de dinou, com l'anterior; un període, doncs, més curt. A més, les circumstàncies aconsellaven de fer una col·lecció més aviat reduïda i es va fixar la xifra de vint volums. El novembre del 2008 se'n publicaven els dos primers i a mitjan 2016 sortia el vintè i darrer volum», va explicar el Dr. Salvador Janeras.

I va afegir: «Si comprem les dues col·leccions com un tot, des dels Pares Apostòlics, de la primera col·lecció, fins a Dumitru Stăniloae, de la segona, crec que podem dir que som davant d'una important biblioteca de la tradició cristiana. Els qui l'hem dut a terme estem convençuts d'haver

L'esperit de la col·lecció és oferir, en traducció catalana, autors i obres importants de les diverses tradicions cristianes

Aquesta antologia continua la que el Dr. Janeras va dirigir del 1988 al 2005 sota el títol Clàssics del Cristianisme

fet un servei a l'Església catalana i a la cultura del nostre país.»

Entre els autors catòlics, destaquen el P. Yves Congar, Hans Urs von Balthasar, Karl Rahner, Romano Guardini, Joan Maragall, Emmanuel Mounier, Miguel de Unamuno o Edith Stein. L'espiritualitat ortodoxa queda representada pels russos Vladimir Lossky i Serguei Bulgakov i pel romanès Dumitru Stăniloae. Del món de la Reforma, hi ha noms rellevants

com Dietrich Bonhoeffer o Carl Barth. L'anglicanisme és representat per Arthur Michael Ramsey.

Bagatge polièdric

Carles Duarte va posar en relleu que «el cristianisme és configurador d'Europa, de la nostra consciència, dels nostres valors, de la nostra concepció del món: la toponímia, l'art, les expressions quotidianes, les tradicions... El que dóna sentit a la vida de l'ésser humà és la seva ineludible vocació espiritual. En un món en què l'individu se sent atret i atrapat pel progrés tecnològic, hem de repensar la condició humana des de la contemporaneïtat». Pel que fa a la col·lecció, va comentar que «és una tasca feta amb rigor i criteri que ens obre camins a una experiència religiosa nodrida d'un bagatge polièdric».

Per la seva banda, Mn. Armand Puig va ressaltar que la col·lecció Clàssics Cristians del Segle XX «és un producte fet des d'un esperit eclesial, cultural i intel·lectual amb majúscules». Va recordar que la col·lecció completa s'ha regalat recentment al papa Francesc i que un dels propòsits d'aquesta obra parteix del que el Sant Pare anomena «Església en sortida»: dialogar amb el món.

Referents cabdals

El bisbe de Sant Feliu de Llobregat va afirmar que la col·lecció va «adreçada a tothom, creients o no creients, encara que totes les obres són confessionals cristianes i tenen com a argument matèries explícitament cristianes. Són obres nascudes en el si de la fe. Constitueix un testimoniatge de la fecunditat de la fe».

Així mateix, va parlar àmpliament

dels autors. «Per a nosaltres avui —va assegurar Mons. Agustí Cortés— són referents del nostre treball teològic per la seva disposició, el seu projecte, la seva empena, el seu esforç i la seva productivitat. Gairebé tots han marcat la història del pensament teològic, bé perquè han estat capdavanters d'un corrent i d'un seguici de deixebles més o menys declarats, bé perquè han estat ocasió de debats entre tendències i escoles; debats que, en conjunt, han resultat positius per l'enriquiment de la mateixa teologia. La nostra mirada resulta agraïda a aquests clàssics que, ultrapassant el seu temps, es fan actuals i il·luminen, d'alguna manera, la història futura del pensament, obrint camins a la comprensió de la fe.»

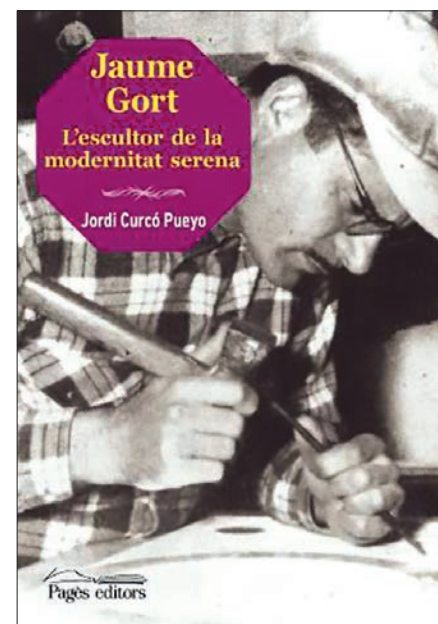
«Cal subratllar la càrrega testimonial de la col·lecció. Al marge de la qüestió secundària de si hi són tots els qui haurien de ser, el cert és que els que hi són representen significativament una manera de pensar la fe cristiana, que fa d'ells veritables testimonis davant l'Església i el món. Són testimonis d'una manera de fer teologia, tot i les seves marcades diferències. El tret comú és la seva obertura al món contemporani amb la doble pretensió d'inculturar la fe cristiana i cristianitzar la cultura», va comentar el bisbe.

«Són testimonis de la mateixa època, del seu moment històric. Però sobretot volem destacar el tarannà testimonial de les seves pròpies vides, en el sentit d'haver assumit la dificultat i el sofriment a causa de les seves conviccions. Tots feien teologia des de la vida personal. A més, les vicissituds de les seves vides i el seu projecte personal els va portat a haver d'acceptar entrebancs i obstacles de tot tipus», va constatar Mons. Agustí Cortés.

Un llibre homenatja l'escultor Jaume Gort

És l'autor de les imatges religioses més populars de Lleida

Joel Marc Romero Gort

Mostra retrospectiva

El poble natal de l'escultor, Montoliu de Lleida, va acollir una segona presentació del llibre. Abans, el bisbe de Lleida, Mons. Salvador Giménez, havia oficiat l'Eucaristia a l'església parroquial en memòria de Jaume Gort. Tot seguit, a la sala d'actes de l'Ajuntament, es va inaugurar una mostra retrospectiva amb diverses escultures, projectes, motllos i altres peces i documentació, que componen el fons artístic de l'escultor, cedit a l'Ajuntament de Montoliu de Lleida per la seva família. La seva vídua, Montserrat Solé, va ser l'encarregada de tallar la cinta simbòlica d'inauguració, acompanyada per la seva filla Montserrat i dues nêtes.

Redacció Lleida

El 9 de novembre del 1966 moria a Lleida l'escultor Jaume Gort als 47 anys. Cinquanta anys després d'aquella prematura mort que va estroncar una incipient carrera artística, l'Aula Magna de l'Institut d'Estudis Ilerdencs va acollir la presentació del llibre *Jaume Gort, l'escultor de la modernitat serena*, publicat per Pagès Editors.

L'autor és el periodista i historiador lleidatà Jordi Curcó, excorresponsal a Lleida de *Catalunya Cristiana* i actual col·laborador. Amb aquest nou treball, pretén evocar qui fou i què va fer Jaume Gort i Farré, injustament oblidat durant molts anys.

Format a Lleida, Barcelona, París i

Roma, a l'ombra d'escultors com Joan Rebull, Enric Monjo o Miquel Marigó, Gort fou un prolífic i bon escultor que va destacar per la seva producció majoritàriament d'imatges religioses. De totes elles cal destacar, per la seva popularitat entre els lleidatans, la talla de Sant Jaume dels Fanalets, venerada a la capella del Peu del Romeu i que cada any és acompanyada per centenars d'infants en la tradicional Romeria dels Fanalets de Sant Jaume, al vespre del 24 de juliol, vigília de la festa de l'apòstol.

Gort és també l'autor del conjunt escultòric que representa l'escena bíblica de la fugida a Egipte de la Sagrada Família, conegut popularment amb el nom de «la Somereta». Es tracta d'un pas molt estimat de la Setmana Santa lleidatana, amb confraria pròpia, que

surt en la processó dels Dolors la tarda del Diumenge de Rams, portat a coll pels seus confreres.

Nombrosos treballs

Del mateix escultor són les imatges de la Mare de Déu de l'ermita de Gernyana, d'arrelada devoció a l'horta de Lleida. La talla d'aquesta petita mare-déu trobada li va ser encomanada per la parròquia de Sant Joan, a la qual pertanyia i per a la qual va fer també quatre extraordinàries imatges, que va esculpir entre els anys 1945 i 1947: el Crist de la Bona Mort, sant Antoni de Pàdua, sant Nicolau de Bari i el Sagrat Cor de Jesús.

Fora de la ciutat de Lleida trobem talles d'aquest escultor a la casa natal de sant Pere Claver, a Verdú

(Urgell), on, al refugi per a pelegrins de l'anomenat Camí ignasià, podem contemplar una extraordinària imatge d'aquest sant jesuïta missioner.

A la petita església de Gausac, a la Vall d'Aran, trobem una talla del seu patró, sant Martí, i a l'església de Santa Maria de Ribera de Cardós, la magnífica imatge de la patrona, que presideix el retaule de l'altar major. Les obres religioses de Jaume Gort van arribar fins a l'església de la Riba (Tarragona), amb les talles dels seus patrons, sant Abdó i sant Senén, i una imatge de sant Andreu, que corona el retaule de l'altar major.

A l'acte de presentació, Ximo Company, catedràtic d'Història d'Art Modern de la Universitat de Lleida i director de la delegació del Patrimoni Artístic i Cultural del bisbat de Lleida, va dir que el llibre de Jordi Curcó «ens apropa a la comprensió global de la figura de Jaume Gort, un escultor que a partir d'ara, gràcies a aquesta obra, ocuparà un lloc encara més rellevant en la història dels artistes de la Catalunya de Ponent».

Pessebre monumental a Molins de Rei

Redacció / Molins de Rei

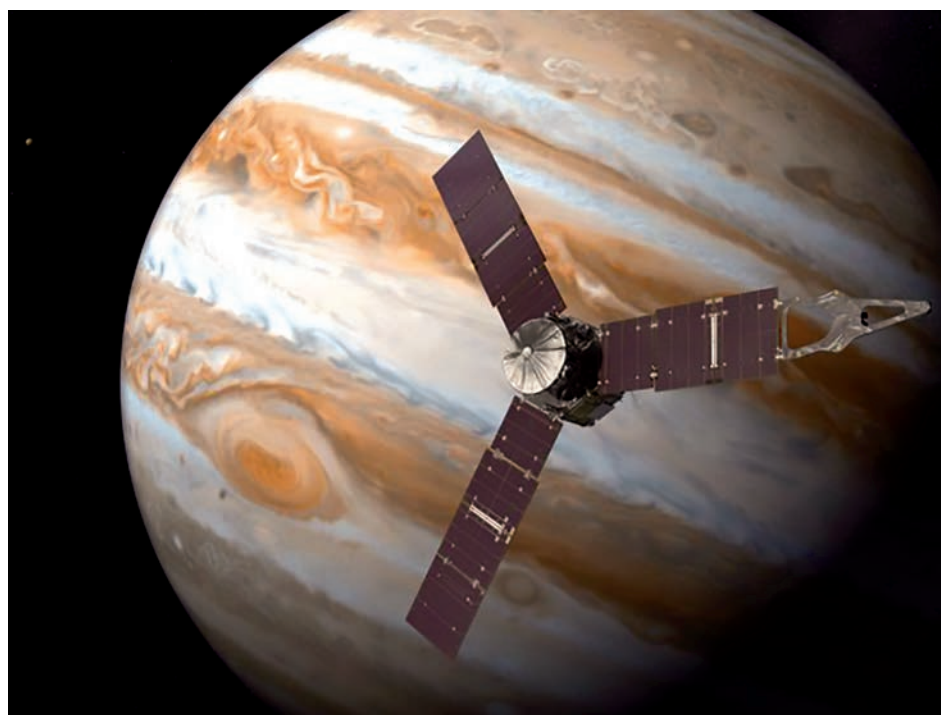
L'originalitat del pessebre que fa la parròquia de Sant Miquel Arcàngel de Molins de Rei és que l'ambientació està situada al parc de Collserola i fàcilment s'hi poden identificar alguns detalls de la zona més propera a la vila. Per exemple, el castell Ciuró, l'ermita de Sant Pere de Romaní o la font de la Tartana. Cada any els pessebristes afegeixen alguna construcció més, com l'oratori de Sant Venceslau. Les construccions estan fetes a escala, amb escaiola. Els autors del pessebre, que fa tres metres per tres metres, són Cesca Fernández, Jesús Jiménez, Josep Vinyets i Nil Vinyets. Es pot visitar a la parròquia de Sant Miquel fins a la fira de la Candelera de Molins de Rei.

Actualitats científiques

La sonda «Juno» enviada a Júpiter va fent la seva tasca

Va ser el 5 d'agost de 2011 quan els americans llançaven cap al planeta Júpiter una sonda espacial que anomenaren *Juno* (nom de la germana i esposa del déu Júpiter de la mitologia) per investigar-ne més de prop la constitució d'aquest astre. I hi ha arribat amb èxit total fa ara més de quatre mesos. Exactament faltaven 6 minuts per a la mitjanit del dia 4 d'agost passat quan la *Juno* se situava a l'entorn del gran planeta. Em direu: sí que ha trigat a arribar-hi. Han estat 5 anys! El perquè és senzill: no s'hi pot anar en línia recta. Cal fer giragonses per l'espai còsmic tenint en compte (i aprofitant!) les forces gravitatòries dels astres que es troben en el recorregut. Però finalment ha arribat amb èxit total. Com se n'han congratulat els de la NASA! Penseu que si hi hagués hagut alguna falla, per fer-hi una correcció el missatge transmissor anant, com ha d'anar, a la velocitat de la llum, hauria trigat uns tres quarts d'hora i podria haver arribat quan ja no hi havia res a fer.

Ara la *Juno* està donant voltes al gran planeta. En farà 37 i després s'hi precipitarà. Es troba a només 2.575

km dels núvols que l'envolten, o sigui, uns 5.000 km de la seva superfície, cosa que vol dir 10 vegades més a

prop que qualsevol de les naus sonda que hi han passat, fregant, de visita. I ha de fer moltes coses. És la primera dissenyada per actuar escodrinyant el cor dels cinturons de Júpiter, i podrà prendre imatges del planeta amb molta més resolució del que s'havia pogut fer fins ara. Ja s'ha fet palesa alguna novetat: els pols del planeta tenen un color blau que fins ara no s'havia observat.

No és estrany, doncs, que els de la NASA estiguin entusiasmats: Scott Bolton ha dit: «Ja hi som. Estem a la seva òrbita. Hem conquerit Júpiter.» I Steven Levin diu: «Com funciona aquest univers meravellós i com va començar? Aquesta és una de les coses més al·lucinants de treballar a la NASA, que rebis resposta a aquestes preguntes.»

I nosaltres, què hi direm? El simple augment de coneixement de l'univers poc ajuda a resoldre els problemes més urgents que té la humanitat, però tampoc no els hem de menysprear, ajuden a veure més l'obra del Creador.

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Tradicions remeieres

La ratafia i les seves nombroses propietats

Durant la tardor d'enguany, en el marc de la 35a Fira de la Ratafia celebrada a Santa Coloma de Farners, s'ha presentat la Ratafia de l'Ermità dels Pirineus, que forma part dels licors més populars. S'ha elaborat a partir d'una recepta, possiblement de finals del segle XVIII, transcrita dels arxius caputxins, copiada, segurament, per un almoier o per algun predicador caputxí en algun mas o rectoria de les comarques gironines. Es tracta d'una ratafia, de tradició catalana, elaborada per la maceració en aiguardent de vi de les 17 plantes aromàtiques i fruites que componen la recepta original. La seva graduació és de 26% vol. d'alcohol i el contingut en sucre, de 250 grams per litre. De moment la Ratafia de l'Ermità potser és la ratafia catalana feta amb una de les receptes més antiga fins ara coneguda, i que ha estat reelaborada amb una gran cura a les instal·lacions de Licors Portet de la Pobla de Segur, de tradició ininterrompuda des de l'any 1883.

La tradició pairal i monàstica de Catalunya sempre ha aconsellat una copeta de ratafia beguda, és clar!, amb moderació després dels àpats festius, ja que la ingesta de la ratafia afavoreix enormement la digestió i activa la circulació de la sang. Pel que fa a l'etimologia del terme *ratafia*, sembla que vindria de l'expressió llatina *rata fiat* («queda firmat»; «així sigui») que es verbalitzava en veu alta mentre s'aixecava un vas amb licor per tal de *ratificar* un tracte fet de paraula, així ho explica Roque Barcia en el seu diccionari etimològic i també Mn. Cinto Verdaguer en el seu recull de rondalles populars. Tanmateix, els experts en lingüística opinen que vindria d'una corrupció a les Índies del mot «alcohol *rectifié*», és a dir, un licor rectificat, un rosolis millorat i aromatitzat amb herbes. En efecte, la ratafia és un licor estomacal elaborat amb la maceració d'herbes i fruita, habitualment amb nous verdes, pell de llimona, pell de taronja amarga («alamboner»), co-

dony, cireres o guindes, junt amb un bon nombre d'herbes remeieres oloroses (saüc, til·la, sàlvia, orenga, donzell, timó, romaní, entre moltes altres), alguns troncs de canyella i amb nou moscada i alguns claus d'espècia dins d'aiguardent de vi o brisa. Les herbes posades en maceració poden ser molt variades i, per exemple, en la Ratafia de l'Ermità hi entra la fulla de presseguer, el pericó i l'escabiosa...

En la tradició gastronòmica dels caputxins, a voltes, se solia fer la ratafia amb ametlla verda, tal com s'indica en el text d'aquest antic formulari: «Ratafia conventual d'ametlla verda: per una meitadella posarás una lliura de sucre, una lliura d'ametlles picades —ab clofolla y tot— y canyella, ho tires tot a dins una garrafa y se posa a sol y serè durant quaranta dies. Després se colará y se té per a remey. Per fer ratafia ab nous, se posen les nous ab la pell verda a trossos y pela de codony» (BHC, *Receptes*, s. d.).

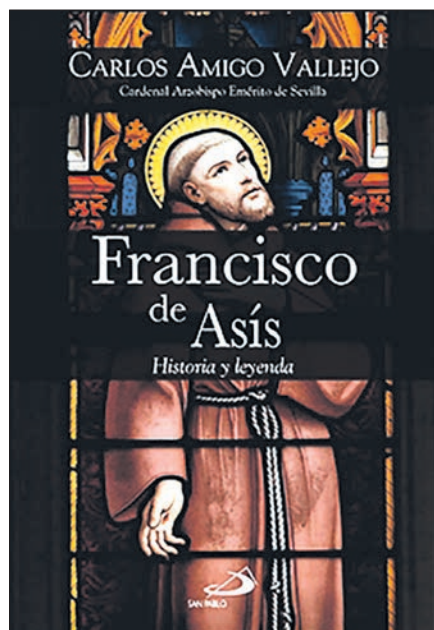
La pagesia de Catalunya elaborava la ratafia, o ratacia, d'una manera molt més senzilla i casolana, segons consta en aquesta recepta de l'any 1817 aportada per Joan Baptista Galobardes: «El aguardiente o ratafia de nueces se emplea en las aldeas como remedio estomacal. Se hace del modo siguiente: tómanse doce nueces verdes con sus cáscaras, héc-hese en medio azumbre de aguardiente bueno, después de haberles quebrado un poco, y guardadas tres semanas se le pone un poco de azúcar y se filtra el licor.»

Després d'oferir-vos aquesta recepta casolana del 1817, i d'haver fet referència a l'etimologia i al procés d'elaboració de la ratafia, que és un licor popular molt saborós i altament digestiu, a l'article vinent us parlaré, si Déu vol, d'una de les hortalisses més estimada: l'api que, en la tradició culinària i remeiera de casa nostra, des de l'arrel fins a la sement s'aprofita tot!

Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins

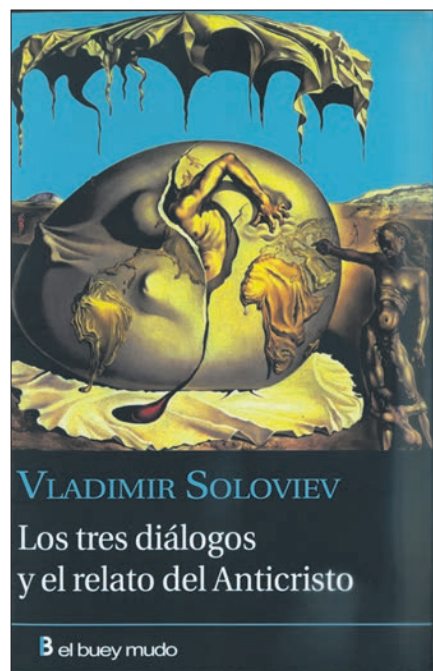

CARLOS AMIGO VALLEJO
Francisco de Asís. Historia y leyenda
San Pablo, 2016, 664 pàg.

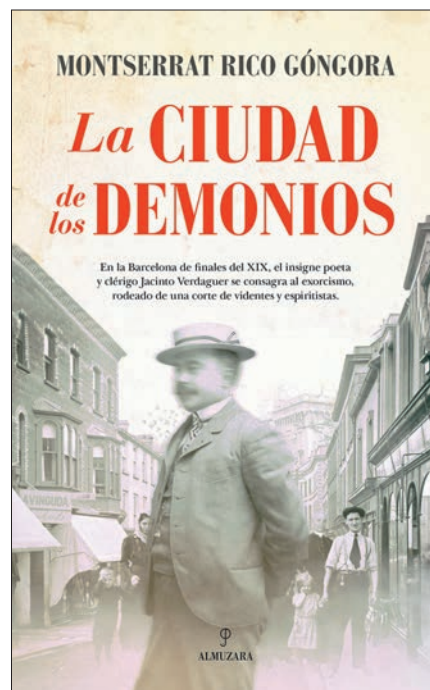
El cardenal Carlos Amigo redescobreix la història, la vida i l'esperit de sant Francesc d'Assís, amb la intenció de reflectir l'amor a Déu, la seva pobresa i la seva fraternitat. Recolzant-se en genuïnes fonts franciscanes i en estudis històrics recents, l'autor ens acosta al sant, convertit en una de les més altes manifestacions de l'espiritualitat cristiana.

VLADIMIR SOLOVIEV
Los tres diálogos y el relato del Anticristo
El Buey Mudo, 2016, 222 pàg.

Inspirant-se en els diàlegs de Plató, Vladimir Soloviev presenta alguns exponents de la cultura russa de finals del segle XIX, que dialoguen sobre la guerra, la moral i la religió. En aquest relat de l'Anticrist, caracteritzat per un estil clar i expressiu, es fonen la teologia, el profetisme i el lirisme, aconseguint així crear una obra universal.

MONTSERRAT RICO GÓNGORA
La ciudad de los demonios
Almuzara, 2016, 240 pàg.

Ricardo Seixas rep a Porto una misteriosa carta en què el doctor Bohígas el cita a Barcelona, on encara no ha estat sufocada l'epidèmia de posseïts i proliferen els disturbis. Quan acudeix a saludar Mn. Cinto Verdaguer a l'església de Betlem, a la Rambla, sense sospitar que a aquelles hores ja agonitza a Vil·la Joana, la sagristia acaba de ser assaltada.

MICHELE ZANZUCCHI
El islam explicado a quienes tienen miedo de los musulmanes
Ciudad Nueva, 2016, 192 pàg.

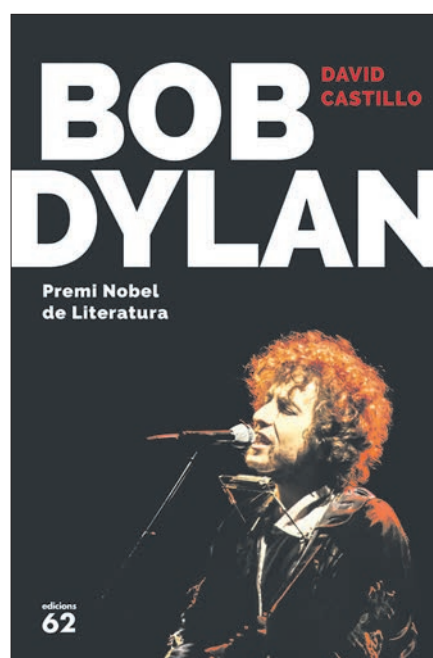
Europa avui dia està formada, entre d'altres, per milions de musulmans. A Occident li costa entendre l'islam i a l'islam li costa d'entendre Occident. Aquest llibre aplega intervencions de cristians i musulmans, xiïtes i sunnites, àrabs i europeus que, amb esperit de diàleg, volen contribuir a un coneixement mutu més gran.

CRISTINA NÚÑEZ i RAFAEL R. VALCÁRCEL
Te quiero, te odio, te amo
Temas de Hoy, 2016, 192 pàg.

La Mariana té una motxilla verda, un company de classe, el Sebastián, i un treball per a l'assignatura de Física que ha d'entregar. L'Andrés té un amic, el Sebastián, al seu barri. Quan les vides de la Mariana i l'Andrés es creuen, en cadascun d'ells es desferma un remolí d'emocions que aniran deixant empremta en les pàgines dels seus diaris...

DAVID CASTILLO
Bob Dylan
Edicions 62, 2016, 252 pàg.

La concessió del premi Nobel de Literatura 2016 culmina l'obra de Bob Dylan, un dels cantautors més importants del segle XX, pont entre tradicions i estils musicals, entre la música i la poesia. Aquesta biografia, amb fotografies de Ferran Sendra, actualitza la que el mateix David Castillo va publicar ja el 1992 a Edicions 62.

KARLOS ARGUËÑANO
Sabores de siempre
Planeta, 2016, 492 pàg.

Aquest llibre és un cant a la nostra cuina popular, de vegades humil, d'altres festiva, sostinguda sempre per la riquesa i l'estacionalitat dels productes de cada denominació geogràfica, cosa que ha derivat també en desenes de receptes similars i alhora diferents, condicionades pels productes de cada territori. Un homenatge a la tradició gastronòmica.

CARLES CAPDEVILA
Parir amb humor
La Campana, 2016, 204 pàg.

El periodista Carles Capdevila és l'autor d'aquest llibre que té com a objectiu principal viure la paternitat amb sentit de l'humor. A més dels protagonistes (els pares del nadó), fa entrar a escena personatges secundaris com els avis, els sogres, el ginecòleg, el pediatra, els amics, etc.

Crítica literària

Exercici d'adoctrinament per als jueus

La Disputa Cristològica de Tortosa fou convocada pel papa Benet XIII l'agost de 1412 però, a petició dels jueus, la seva celebració fou ajornada fins al gener de 1413. Aquesta Disputa (celebrada a la catedral tortosina i amb la sessió conclusiva tinguda a l'església de Sant Mateu del Maestrat) fou concebuda, talment, com un exercici d'adoctrinament adreçat a la comunitat jueva a través de la predicació de sant Vicenç Ferrer i, sobretot, amb les aportacions apologetiques de Jeroni de Santa Fe, jueu convers i metge personal del papa Luna, ambdós els principals protagonistes de la Disputa. A Tortosa, durant les sessions del debat doctrinal tingut entre els anys 1413 i 1414, s'insistí en el fet que totes les expectatives i profecies messiàniques havien tingut el seu acompliment en la persona de Jesús de Nazaret, tal com ho provarien els propis escrits acceptats per la comunitat jueva (Talmud, Targum i Midrashim). Tanmateix, com a conseqüència de la Disputa Cristològica de Tortosa s'imposà, però, la prohibició i la retirada dels llibres del

JOSEP ALANYÀ I ROIG

La Disputa Cristològica de Tortosa
Història i Actes 1413-1415

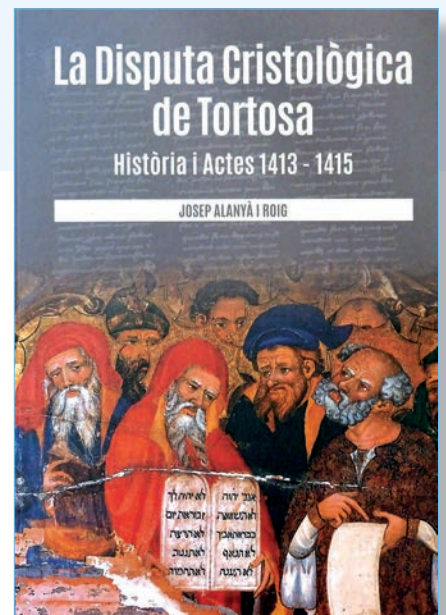
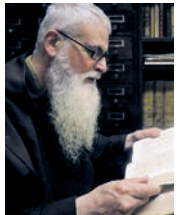
Capítol Catedral de Santa Maria i Ajuntament de Tortosa, 2016, 830 pàg.

Talmud a més de l'obligació als jueus d'assistir a determinades prèdiques al llarg de l'any. Amb tot, es determinà que la comunitat jueva fos tractada pels cristians amb benvolença, segons la voluntat expressada per Benet XIII, el papa Luna, en el text de la butlla *Etsi doctoris gentium* datada l'onze de maig de 1415. Tanmateix, tan sols quatre anys més tard, en el 1419, la població jueva de Tortosa es reduí de manera significativa, car la situació creada després de la celebració de la Disputa els era molt desfavorable.

El Dr. Josep Alanyà, canonge arxiver de la catedral de Tortosa, analitza ponderadament els continguts de les fonts documentals que hi ha a la base de la seva monografia (principalment les conservades a l'Arxiu Secret Vaticà,

a la Biblioteca del monestir de El Escorial i a l'Arxiu Capitular de la Catedral de Girona) i, alhora, remarca que el manuscrit de la Disputa de Tortosa conservat a El Escorial és el text més complert (i luxós!) de totes les còpies llatines conservades de la Disputa de Tortosa.

El canonge Alanyà en aquest volum ens abasta l'edició completa de les actes de les 69 sessions de la Disputa (del 7 de febrer de 1413 al 13 de novembre de 1414), juntament amb un estudi sistemàtic de les diverses vies d'argumentació de la Disputa tortosina que segueixen Jeroni de Santa Fe i Sant Vicenç Ferrer, on presentaren la persona de Jesucrist com el Messies enviat per Déu-Pare per tal de donar al Món una nova Llei, que Ell avalà

Fra Valentí
Serra de
Manresa
Caputxí

amb miracles i prodigis.

Cal posar en relleu la gran importància i interès d'aquesta monografia per als estudiosos de les controvèrsies religioses a l'Europa medieval.

Crítica cinematogràfica

Pacifisme salvatge

HASTA EL ÚLTIMO HOMBRE**DIRECTOR:** Mel Gibson**INTÈRPRETS:** Andrew Garfield, Vince Vaughn, Hugo Weaving, Rachel Griffiths, entre altres**MÚSICA:**

Rupert Gregson-Williams

GÈNERE: Drama bèl·lic

87 minuts

Estats Units, 2016

Aquesta pel·lícula pot ferir la sensibilitat de l'espectador i aquest és el risc d'arribar fins a l'extrem. Mel Gibson continua sent un narrador eficaç i extremós, ho va demostrar a *Braveheart* (1995), a *La Pasión de Cristo* (2004) i a *Apocalypse* (2006). El seu compromís amb el missatge cristià és radical, rotund, omnipresent. Sap buscar el públic i no deixa indiferent ni còmode l'espectador. Més aviat li clava un cop de puny a l'estómac i li mostra èpicament allò que és valuós.

Hacksaw Ridge, títol original, explica la història de Desmond Doss, un objector de consciència per motius religiosos, que va a la II Guerra Mundial com a ajudant sanitari. La història és un díptic de preparació i culminació. El pròleg ens mostra la família del protagonista, un pare borratxo i ferit mentalment per la I Guerra Mundial,

convinent Hugo Weaving, i una mare patidora (Rachel Griffiths). Allà, en la violència del maltractament, forja les seves conviccions pacifistes. Co-

mençada la guerra s'allista, i al campament d'entrenament coneix els seus companys guiats pel sargent Howel, unsuggeridor Vince Vaughn. Fins aquí tot tranquil, ben explicat i assenyalant la forta convicció cristiana, adventista, del presumpte heroi. La Bíblia és la seva bandera.

En la segona part cal resistir-se al vòmit. L'acció ens porta a la brutal batalla d'Okinawa. 250.000 morts entre les tropes del Pacífic dels EUA, els soldats japonesos i els seus habitants. Al front, per conquerir la muntanya de Hacksaw, trobem Doss i la seva companyia. Allà els veiem trossets, desventrats, mutilats, desfigurats. Sang i foc. Crits i espasmes. Ràbia i dolor. Violència fins a la medul·la, literal. I el bonàs de Doss recull, un per un, els ferits, quan tot hom es retira; el pretès covard mostra

el seu valor transcendent. Recull, fins i tot, els enemics. El que esgarrija és que es tracta d'una història real. Una batalla inútil, la guerra va acabar uns dies després amb el bombardeig atòmic d'Hiroshima i Nagasaki.

Gibson té la forta convicció que l'ésser humà és profundament violent i que aquest pecat caïnita només Déu el pot redimir. Per això planta una Bíblia enmig de la batalla. L'èpica del drama bèl·lic al servei del missatge religiós.

L'escenificació realista de la guerra en la història del cinema bèl·lic ha estat una manera de denúncia pacifista. *Apocalypse Now* (1979), de Francis Ford Coppola, *La delgada línea roja* (1998), de Terrence Malick o *Salvar al soldado Ryan* (1998), dirigida per Steven Spielberg, en són una mostra. El realisme al servei de la denúncia, però, fins a on és lícit èticament aquesta presentació tan explícita?

El personatge de Doss és un boig de Déu. Personatges excèntrics i extravagants ens parlen de Déu enmig de condicions humanes difícils. Són en general apocalíptics, perquè mostren que, quan la raó humana està definitivament perduda, queda l'acció sorprenent de Déu.

Tinc la impressió que l'excés de Déu col·loca Mel Gibson massa lluny de l'encarnació. Curiosament, el director que més «carn esquinçada» ens mostra, peca d'un fort pessimisme sobre la «carn salvada».

Peio Sánchez

Director del Departament
de Cinema de l'arquebisbat
de Barcelona

Des del carrer

Giorgio Chevallard, delegat d'Ajuda a l'Església Necessitada a Terrassa

«La llibertat de religió és el dret que fonamenta tots els altres»

Rosa Maria Jané Chueca

Ajuda a l'Església Necessitada (ACN) ha obert una nova seu a la diòcesi de Terrassa (c/ Duran i Sors, 11 – Sabadell). El 17 de novembre s'inaugurava aquesta delegació (la segona a Catalunya) i es presentava l'Informe sobre la Llibertat Religiosa al Món 2016.

Per què és incòmode per als mitjans parlar de persecució religiosa?

Crec que aquesta «incomoditat» ve perquè hi ha molta ideologia i molts prejudicis. Fins i tot censura. Molts mitjans confonen —a vegades expressament, d'altres no— laïcitat i laïcisme. La laïcitat és la capacitat de respectar i permetre totes les confessions. El laïcisme és la pretensió de reduir el sentit religiós a l'esfera privada, negant l'espai públic i ridiculitzant les postures religioses. Significa que no s'ha entès el valor de la llibertat religiosa com a criteri de judici de la qualitat d'un estat de dret, que es mesura per la capacitat de respectar els drets de totes les minories. La llibertat de religió, de decidir i de decidir qui sóc i en què crec, és d'alguna manera el dret que fonamenta tots els altres. Si jo no crec en res, si res no té valor, de què em serveix la llibertat? És el drama del nihilisme occidental. No es pot rebutjar, i fins i tot odiar, la pròpia tradició. D'altra banda, l'Església ha arribat a un reconeixement ple del valor de la llibertat religiosa amb el decret *Dignitatis humanae* del Concili Vaticà II, ens ha costat 1.900 anys...

Com podem ajudar aquests germans i germanes perseguits?

El lema que tenim a ACN és: «Coneix (i dona a conèixer), Prega, Ajuda.» El primer és assabentar-nos-en, conèixer, compartir el dolor de tantes persones perseguïdes. La temptació és mirar cap a una altra banda, voler oblidar aquest dolor; o escandalitzar-nos amb els «dolents» de torn, sense aprofitar l'ocasió per descobrir el valor immens per a la fe del testimoni cristià

Mons. Josep Àngel Saiz, bisbe de Terrassa, al costat de Giorgio Chevallard. / Ajuda a l'Església Necessitada

d'aquests màrtirs. Ens cal pregar per demanar que els nostres germans perseguïts mantinguin la fe i l'esperança, i, sobretot, per aprendre nosaltres l'amor i el perdó. I, finalment, qui pugui, que ajudi. ACN du a terme 5.500 projectes cada any dels quasi 10.000 que li proposen els bisbes d'arreu del món.

De quina manera ens interpel·la aquest testimoni?

El veritable testimoni és el d'aquesta gent disposada a perdre la casa, el negoci, la ciutat i els amics, els diners, la vida... s'estimen més perdre-ho tot abans que renunciar a la fe. Els roben els fills, violen les noies, els degollen i assassinen, però ells no cauen en l'odi; ofereixen el perdó, tan convençuts es-

tan de la veritat de la llei de l'amor que ens va dur Crist. Evidentment, la nostra vida no és comparable a la d'aquesta pobra gent. Ja en les circumstàncies de pobresa extrema les condicions en què viuen els nostres germans ens semblaven desesperades. La comparació amb el nostre estil de vida consumista és punyent. Un regal de l'Any de la Misericòrdia és l'ocasió de tenir el coratge de mirar a la cara aquestes situacions, de deixar-nos interpel·lar en primera persona, de prendre aquesta ocasió per a la nostra conversió. No ens salvarà un moralisme o fer «algunes coses bones». Ens cal una certesa, una mirada capaç de mirar-ho tot a partir del bé que és la realitat. Perquè Crist hi és. Per què si no?

vençut. Simplement Ell jutja dignes d'acompanyar-lo a la creu alguns dels meus germans perquè el seu testimoni (o sigui, «martiri») ens serveixi a tots per créixer en l'amor, en la fe, en l'esperança. La nostra és una religió de la pobresa, fins i tot en la derrota aparent, celebrem una creu. Què podem fer davant del mal? Malgrat tot el que fa l'Església, no deixa de ser una gota. Aquesta derrota ens ajuda a vèncer, a descobrir la veritat, a fer-nos més persones. I la veritat és que no ens bastem a nosaltres mateixos, no som «autosuficients», el gran mite de la cultura moderna que fa infeliç tanta gent. Hem de passar per la creu per arribar a la resurrecció i la glòria, necessitem Crist.

Vostè és al capdavant d'aquesta nova delegació d'ACN, pesa aquesta responsabilitat?

Sincerament, sí. Sóc com la meua cultura, una mica abstracte, una mica teòric, em costa mullar-me amb l'altre «en carn i os», moltes vegades no m'hi veig amb cor. No he fet res més que oferir-me com a voluntari —ara que estic jubilat— i m'han demanat aquesta tasca. Tinc la temptació de deixar-me vèncer per l'enuig, per la injustícia flagrant de la persecució dels cristians i potser fins d'odiar aquest mal tan diabòlic. I, com tothom, la temptació de mirar cap a una altra banda, d'«oblidar» per continuar vivint una vida substancialment burgesa. És una ocasió per descobrir més a fons el misteri mateix de la redempció: Jesús ja ha

Rauxa

Dins la boira

Eduard Brufau

L'home viu enmig de la boira hivernal. Només hi veu a mitges: els objectes es difuminen vaporosos dins de la broma i desapareixen de la vista a escassos metres; no hi ha horitzó.

L'home sap que el sol hi és, però aquest no es deixa veure, ni tan sols es pot endevinar en quin punt del cel es troba, i la seva claror ens arriba tamisada. El fred, el gel i la humitat ho envaeixen tot i fins els sons més alegres queden esmorteïts i ressonen tristos dins del silenci aclaparador. L'aigua dels estanys resta immòbil, glaçada, i els peixos, endormiscats en el fons fangós, ja no pugen a xipollejar a la superfície. Enmig de la boira que tot ho entela, als homes només els queda aplegar-se al voltant del foc, única

presència real del sol entre nosaltres.

I malgrat tot, les tenebres en què viu l'home no deixen mai de ser lluminoses; la boira que l'envolta no és pas cap fosc impenetrable, sinó un mantell que desprèn sempre una claror blanquinosa. El mateix gel que recobreix totes les coses i les deixa com inertes reflecteix una blancor inusitada, gairebé pura. L'ametller de soca torta emblanquinat per la gebrada és tant una figura fantasmagòrica com un anunci de la florida primaveral, que vindrà malgrat que ara sembli impossible. Dins de la boira espessa l'home ha d'acostumar la mirada per percebre aquesta presència lluminosa allà on, aparentment, només hi ha tenebra i fredor.